Ανεκδοτα Εργα
ΤΟΥ ΒΗΛΑΡΑ[1]

Β'.

(Πρόλογος εἰς τὴν μετάφρασιν τῆς Βατραχομυομαχίας)

Ἡ Βατραχομυομαχία, ἤγουν ὁ πόλεμος ἀνάμεσα Μπακάκους καὶ Ποντικούς, ποιημάτακι ἑλληνικὸ ἀποδομένο στὸν Ὅμηρο, καὶ ἴσως μὲ περσότερη πιθανότητα στιχούργημα κάνενοῦ λογιώτατου τῶν ὑστερνῶν αἰώνων τῆς Ἑλλάδας, εἶναι ὡστόσο ἐξαίρετο γιὰ τὰ παιδιά· ἀλλ' ἀφορμῆς εἶναι σὲ γλῶσσα, ὁποῦ δὲν μποροῦν νὰ τὴν ἀπεικάσουν χωρὶς νὰ τὴ σπουδάξουν, τὴν ἐμετάφρασα στὴν καθομιλημένη τοῦ καιροῦ μας, καὶ ὄχι τῶν βιβλίων μας, καθὼς κάνουν τὴ σήμερο οἱ προκομμένοι τοῦ Γένους. Ἐφύλαξα τὸ νόημα καὶ τὸ σκοπὸ τοῦ συγγραφέα· ἀλλ' ἐστιχούργησα τοῦ κεραλιοῦ μου τὴν ὑπόθεσι. Ἡ κατὰ λέξι δουλικὴ μεταγλώττισι εἶναι ἀδύνατη στὴν ποίησι, καθὼς εἶναι ἀνωφέλευτη στὸ λογογραφικό, ἀφορμῆς δὲ τὴν καταλαβαίνουν σὲ ὅλα ὅσοι δὲ γνωρίζουν τὴ γλῶσσα τοῦ κείμενου. Καὶ τελοσπάντων δὲ γένεται νὰ ὀνομαστῇ μὲ δίκιο μετάφρασι, ὁποτε δὲ μεταχειριστοῦμε σὲ ταύτη τὴ σύνταξι, τὸ ὕφος, τοὺς ἰδιωτισμοὺς καὶ τῆς φράσες, ὁποῦ μὲ τῆς ἴδιαις παρασταίνομε στὴν καθημερινή μας ὁμιλία ὅσαις ἀπὸ τῆς ἰδέαις μας θέλομε νὰ γροικήσῃ ὁ ἄλλος. Ὅλα τὰ γένη, ὁποῦ μεταφράζουν ἀπὸ ξένα συγγράμματα τέτιον τρόπον μεταχειρίζονται, ὅθεν καὶ ἡ μεταγλώτισσαίς τους ἀναγνώθονται ἀπὸ ὅλους κοινὰ ὡς πρωτότυπα, καὶ τὰ νογᾶν σὰν νὰ ἦταν ἀληθινὰ γραμμένα στὴ καθομιλημένη τους γλῶσσα. Καὶ αὐτὸ προέρχεται ἀφορμῆς ἀγωνίστηκαν ν' ἀποχτήσουν γλῶσσα ἀρκετὴ γιὰ νὰ γρηκιοῦνται καὶ ὁμιλόντας καὶ γράφοντας, χωρὶς καμμιὰ διαφορά. Ἐμεῖς μοναχὰ ἀμελήσαμε αὐτὸ τὸ καλὸ κυριευμένοι ἀπὸ τὴν πρόληψι, πῶς δὲν ἠμποροῦμε νὰ ξηγηθοῦμε γράφοντας μὲ τὴν ἴδια γλῶσσα ὁποῦ ἀπεικαζόμαστε συνομιλόντας. Τοῦτο τὸ ἔπαθαν καὶ ὅλα τὰ ἄλλα Γένη στὴν ἀρχή τους, ἀλλ' ἐγνώρισαν τὸ λάθος τους καὶ ἐμετανόησαν γιὰ τὸ ἁμάρτημά τους. Μοναχὰ τὸ Γένος μας δὲ θέλει νὰ νιόσῃ τὸ σράλμα του καὶ ἰσκυρόγνωμο στὴν ἀμετάθετη γνώμη του ἀκολουθάει νὰ μὴ βλέπῃ τὸ φῶς κλειόντας ἀπατό του τὰ μάτια του. Τοῦτο τὸ μέγα κακὸ μοῦ φαίνεται νὰ ἐπροξενήθηκε, καὶ νὰ βαστάῃ ἀκόμα, ἀπὸ τῆς λεξικαὶς ἐξήγησες ὁποῦ μεταχειρίζονται οἱ δασκάλοι στὰ σκολιά μας παραδίνοντας τὰ ἑλληνικά. Αὐτὸς ὁ τρόπος ριζόνει τόσο στὰ μυαλὰ τῶν νέων, ὁποῦ μετρᾶν ὑστερώτερα γιὰ ἀδύνατο νὰ μεταφράσουν ἢ νὰ συγγράφουν στὴν κοινή τους γλῶσσα, ἀφορμῆς καὶ ἐσυνείθεσαν νὰ ξηγᾶν γιὰ νὰ καταλαβαίνουν τὸ κείμενο. Εἶναι καιρὸς ὡστόσο ν' ἀλλάξωμε γνῶσι. Παιδιά, ἀναγνῶστε μὲ προσχὴ καὶ σᾶς βεβαιώνω πῶς θέλα βρῆτε εὐχαρίστησι, καὶ θέλα καρποφορηθῆτε ὄχι ὀλίγο συνειθίζοντας ν' ἀκοῦτε στὰ βιβλία τὴ γλῶσσα ὁποῦ καθημερινὰ ὁμιλεῖτε. Ὑγιαίνετε.

Ο ΣΤΙΧΟΥΡΓΟΣ

Η Νοσταλγος[1]

ΔΙΗΓΗΜΑ

Ὁ νέος ἔβγαλε τὸ λεπτὸν καὶ κοντὸν ἐπανωφόρι του, καὶ τὴν παρεκάλει νὰ σκεπασθῇ μὲ αὐτό, διὰ νὰ μὴ κρυώσῃ, διότι, ὅσον ἐπροχώρει ἡ νύξ, ἤρχισε νὰ καταβαίνῃ ἀπὸ τὰ βουνὰ τὸ ἀπόγειον. Ἐκείνη ἠρνεῖτο νὰ δεχθῇ τὸ ἔνδυμα, λέγουσα ὅτι οὐδόλως ἠσθάνετο ψῦχος· ἦτο μάλιστα πολὺ ζεστή.

Ὁ Μαθιὸς δὲν ἐπέμεινε περισσότερον, καὶ ἤρχισε ν' ἀναλογίζηται τὰ κατ' αὐτήν, ὅσον μέρος τῆς τύχης της καὶ τῆς ζωῆς της ἦτο γνωστὸν αὐτῷ. Διότι ἡ νεαρὰ γυνὴ εἶχε σχετισθῇ μὲ τοὺς οἰκείους του, κατὰ τὴν βραχεῖαν διατριβήν της ἐν τῇ νήσῳ. Δὲν ἦτο ἡ Λιαλιὼ εἰς τὴν πρώτην της νεότητα, καίτοι ἔσωζεν ὅλην σχεδὸν τὴν παρθενικὴν δρόσον. Οὐδ' ἦτο νεόνυμφος εἰς τὸν μετὰ τοῦ κὺρ Μοναχάκη γάμον της. Ἦτο εἰκοσιπεντοῦτις καὶ εἶχε νυμφευθῇ πρὸ πέντε ἐτῶν. Ὁ κὺρ Μοναχάκης τὴν εἶχε λάβῃ εἰς δεύτερον γάμον, ἀφοῦ ἔθαψε τὴν πρώτην γυναῖκά του, καὶ ὑπάνδρευσε τὴν κόρην του, κατὰ ἓν ἔτος πρεσβυτέραν τῆς Λιαλιώς. Τοῦ ἐφαίνετο ὅτι ἐγίνετο αὐτὸς κατὰ εἴκοσιν ἔτη νεώτερος, νυμφευόμενος τὴν εἰκοσαετῆ ταύτην παιδίσκην. Ἀλλ' ἐνόσῳ ἔμενε μακρὰν τοῦ τόπου τῆς γεννήσεώς του, ὑπηρετῶν παντοῦ ὅπου ἡ Κυβέρνησις ἤθελε τὸν μεταθέσῃ ὡς οἰκονομικὸν ὑπάλληλον, ἡ Λιαλιὼ δὲν ὑπέφερε πολύ. Ἔμενε πλησίον τῶν γονέων της, ἀδυνατοῦσα ν' ἀκολουθήσῃ τὸν κὺρ Μοναχάκην εἰς τὰς ἀθιγγανικὰς ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα περιπλανήσεις, ὅπου ἐκάστοτε τὸν ἐπεστοῦσαν, καθὼς ἔλεγεν ὁ ἴδιος, «σὰν παληόβαρκα, μπάττι ἀπὸ δῶ, μπάττι ἀπὸ κεῖ».

Ἀ! δὲν ἔπνεεν ἐκεῖ ἀὴρ πρόσφορος διὰ τὰ ἄνθη τὰ ἁβρά, κ' ἐκεῖ αὕτη θὰ ἐμαραίνετο εἰς ἕνα μῆνα, ἂν ἐτόλμων βέβηλοι χεῖρες νὰ τὴν μεταφυτεύσωσιν. Ἡ γάστρα ἦτο ἀλαβαστρίνη, τὸ φυτὸν ἦτο εὔθραυστον καὶ τὸ ἄνθος ἀπέπνεε λεπτὴν εὐωδίαν, ἥτις δὲν ἦτο διὰ βαναύσους ῥώθωνας. Ἀλλ' ὅταν τελευταῖον ὁ κὺρ Μοναχάκης μετετέθη, μετὰ πολλὰς προσπαθείας, εἰς τὴν γείτονα νῆσον, τότε ἔπεισε τὸν πενθερόν του, ὅστις ἔτρεφε πρὸς αὐτὸν μεγίστην ὑπόληψιν μεταξὺ ὅλων τῶν συνομηλίκων, νὰ τοῦ στείλῃ εἰς τὴν ἕδραν του τὸ Λιαλιώ, διὰ νὰ συζῇ μετ' αὐτῆς ὑπὸ τὴν ἰδίαν στέγην. Ἡ Λιαλιὼ κλαίουσα ἀπεχαιρέτισε τὴν προγονήν της, πρὸς ἣν

1 Ἴδε σελ. 84.

1 Ἴδε σελ. 149.

ἔτρεφεν ἀδελφικὰ αἰσθήματα, λεχὼ οὖσαν καὶ παύσασαν νὰ ἔχῃ τὸν φόβον μὴ τυχὸν ἀποκτήσῃ μικρὸν ἑτεροθαλῆ ἀδελφόν, θεῖον τοῦ νεογνοῦ της, κ' ἐπιβιβασθεῖσα εἰς πλοῖον μετέβη, ἢ μᾶλλον μετεκομίσθη εἰς τὴν γείτονα νῆσον.

Τὴν ἡμέραν τοῦ καλοῦ της ἐρχομοῦ, ὁ κὺρ Μοναχάκης ἔκαμε μεγάλην χαρὰν εἰς τοὺς φίλους του, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐπαύριον ἔπαυσε νὰ δέχηται κατ' οἶκον. Καὶ τοῦτο οὐδὲν τὸ παράξενον εἶχε, καθότι αὐτὸς μάλιστα οὐδέποτε εὑρίσκετο κατ' οἶκον. Ἦτο ἢ εἰς τὸ γραφεῖον ἢ εἰς τὸ καφενεῖόν του. Ἤναπτε τὴν ὀργυιαίαν τσιμπούκαν του, ἡ ὁποία ἔκαιεν ἀκοίμητος σχεδὸν καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς κυανοβαροῦς βράκας του, καὶ ἦτο εὔθυμος, πολύλογος πάντοτε καὶ θορυβώδης καγχαστής, μὲ τὰς παρειὰς τόσον κοκκίνας, ὅσον σχεδὸν καὶ τὸ ὑψηλὸν ἄλικον φέσι του, τὸ ὁποῖον ἔκλινε μετρίως διὰ μικρᾶς πτυχῆς πρὸς τὸ δεξιὸν οὖς, μετὰ τῆς ἀπλουμένης εἰς τὸν ὦμον μακρᾶς καὶ στρεπτῆς φούντας.

Ἀπὸ τῆς δευτέρας ἑβδομάδας ἡ Λιαλιώ, ὁσάκις ἦτο ἔξυπνος κατὰ τὰς μεσονυκτίους ὥρας καθ' ἃς αὐτὸς ἐπανήρχετο οἴκαδε, δὲν ἔπαυε νὰ γογγύζῃ καὶ ν' ἀπαιτῇ, ὅπως τὴν στείλῃ ὀπίσω εἰς τὴν πατρίδα της. Δὲν ἠδύνατο νὰ ζήσῃ, ἔλεγε, μακρὰν τῶν γονέων της. Καὶ τῷ ὄντι, ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ ξενιτεμοῦ, ἡ καρδία ἤρχισε νὰ τῆς πονῇ, ἡ ὄρεξίς της ἐκόπη καὶ τὸ πρόσωπόν της ἐχλώμιαζεν. Ἀλλ' ὁ μπάρμπα-Μοναχάκης αὐστηρῶς τῆς ἔδωκε νὰ ἐννοήσῃ ὅτι δὲν ἤρμοζεν, ἀφοῦ ἅπαξ ἦλθε, νὰ τοῦ φύγῃ τόσον γλήγορα. Ἀνέπτυξε μακρὰν θεωρίαν, καθ' ἣν ἡ γυνὴ ὀφείλει νὰ εἶνε παντοῦ ὅπου εὑρίσκεται ὁ σύζυγός της, διότι ἄλλως ματαιοῦται ὁ σκοπὸς τοῦ χριστιανικοῦ γάμου, ὅστις, κατὰ τὰς ὀρθοδοξοτέρας πηγάς, εἶνε, ὄχι ἡ πολλαπλασίασις τοῦ γένους, ἀλλ' ἡ σωφροσύνη τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικός, διότι ἄλλως, εἶπεν, ἐν περιπτώσει ἀτεκνίας, φυσικὰ θὰ ἐθεσπίζετο τὸ διαζύγιον· καὶ πρὸς πολλαπλασίασιν τοῦ γένους ἀρκεῖ, ἐκτὸς τούτου, ὁ φυσικὸς γάμος, ὅστις εἶνε ἄλλος παρὰ τὸν θρησκευτικὸν καὶ τὸν πολιτικὸν γάμον, καὶ τῆς ἀράδιασε ῥητὰ πολλὰ ἐκ τῶν Δύο Διαθηκῶν, οἷον «Τοῦτο νῦν ὀστοῦν ἐκ τῶν ὀστέων μου καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου» καὶ «οὓς ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω·» καὶ «ὁ ἀνὴρ κεφαλή ἐστι τῆς γυναικός·» καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἐκείνη, ἔπνιξε τοὺς λυγμούς της ἀνάμεσα εἰς τὰς δύο παλάμας τῶν χειρῶν της καὶ εἰς τὰς δύο πλεξίδας της, καὶ μὲ τὰ δύο κλώνια τοῦ λευκοῦ τλουπανίου ἐσπόγγισε τὰ ἴχνη τῶν δακρύων της.

*

Ὁ νέος, ὡς γείτων, εἶχε πληροφορηθῆ τὰ συμβαίνοντα, καὶ τὴν ἠγάπησε κρυφά. Ἡ χάρις τοῦ λιγυροῦ ἀναστήματός της δὲν ἐξηλείφετο ἀπὸ τὴν ἄνευ μέσης περιβολήν τὴν ὁποίαν ἐφόρει. Καὶ τὰ κατσαφά, τὰ ὁποῖα ἐκόσμουν τὸ ἠδυπαθὲς μέτωπόν της, ἦσαν φυσικὰ καὶ ὄχι ἐπίπλαστα. Ἡ λάμψις τῶν βαθέων καὶ μαύρων ὀφθαλμῶν της ἔκαιεν ἀμαυρά, ὑπὸ τὰς καμαρωτὰς ὀφρῦς, καὶ τὰ πορφυρᾶ χείλη της ἐρρόδιζον ἐπὶ τῆς ὠχρᾶς καὶ διαυγοῦς χροιᾶς τῶν παρειῶν της, αἵτινες ἐβάπτοντο μ' ἐλαφρὸν ἐρύθημα εἰς τὸν παραμικρὸν κόπον ἢ εἰς τὴν ἐλαχίστην συγκίνησιν. Ἀλλὰ τὸ λεπτὸν καὶ ἤρεμον πῦρ τῶν ὀφθαλμῶν της ἔκαιε τὴν καρδίαν τοῦ νέου.

Τέλος τὴν ἠγάπα. Ἐκείνη, συχνὰ ἐξερχομένη εἰς τὸν ἐξώστην, τὸν ἐκύτταζεν ἐπὶ μίαν στιγμήν, ῥεμβὴ καὶ ἀλλόφρων. Εἶτα τὸ βλέμμα της ἀποσπώμενον ἐστρέφετο πρὸς ἓν ἀνατολικὸν σημεῖον τοῦ ὁρίζοντος, εἰς τὰ *πέρα βουνά*, μέχρι τῆς ἐσπέρας ἐκείνης, καθ' ἣν, ἅμα τῇ ἀνατολῇ τῆς σελήνης, ἀπόντος τοῦ συζύγου, εἶδεν ἱστάμενον παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τὸν νεανίσκον, ὅστις εἶχεν ἐξέλθῃ μετὰ τὸ δεῖπνον διὰ ν' ἀναπνεύσῃ τὴν θαλασσίαν αὔραν. Ὁ Μαθιός, ἰδὼν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ ἐξώστου, τὴν ἐκαλησπέρισε, καὶ ἀφοῦ ἀντήλλαξαν ὀλίγας λέξεις, τυχαίως καὶ χωρὶς νὰ τὸ σκέπτηται καὶ αὐτή, ἔκαμε τὴν τόσον ἀπροσδόκητον πρότασιν περὶ θαλασσίου περιπάτου ἐξ ἧς ἔμελλε νὰ προκύψῃ τὸ παράδοξον τοῦτο ταξείδιον. Ἡ νεαρὰ γυνὴ ἐφαίνετο ζῶσα ὀνειρώδη ζωήν, ὑπαρξιν ῥεμβώδη. Αἴφνης, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, ἐξύπνα ἐκ τοῦ μακροῦ ὀνείρου της, κ' ἐφαίνετο ἀνακτῶσα τὴν αἴσθησιν τοῦ πραγματικοῦ κόσμου, ἀλλ' ὀλίγαι παρήρχοντο στιγμαί, καὶ πάλιν ἔπιπτεν εἰς τὴν νάρκην τοῦ ὕπνου της, βυθιζομένη βαθύτερον ἀκόμη εἰς τὸ προσριλὲς ὄνειρόν της.

Ἦτο ἤδη μεσονύκτιον, καὶ τὸ ῥεῦμα τῆς θαλάσσης ἢ τὸ ἀπόγειον τῆς ξηρᾶς, τοὺς εἶχεν ἐξωθήσει μικρὸν κατὰ μικρόν, διότι δὲν εἶχον πηδάλιον, βορειότερον, ἀντικρὺ εἰς τὰ τρέμοντα ῥῶτα τοῦ ὑψηλοῦ χωρίου, τὰ ὁποῖα ἐφαίνοντο πλησιέστερον τώρα, καὶ δίπλα εἰς τὸ μεμονωμένον παρὰ τὴν βορειανατολικὴν ἀκτὴν βραχῶδες νησίδιον, τὸ ὁποῖον ἦτο ἡ φυλακὴ ὀλίγων κονίκλων ῥιπτομένων ἐκεῖ ἀπὸ τοὺς νησιώτας, καὶ τὸ ἀνάκτορον ὅλων τῶν γλάρων καὶ ἄλλων θαλασσίων ὀρνέων. Ἐκαλεῖτο δὲ Ἀσπρόνησον.

Τότε μόνον ὁ Μαθιὸς ἔλαβε τὴν μίαν κώπην (διότι ἐδέησε νὰ συστείλῃ τὸ αὐτοσχέδιον ἱστίον, ν' ἀποδώσῃ εἰς τὴν Λιαλιὼ τὸ κολόβιόν της, ἀρχίσασαν νὰ κρυώνῃ, ἂν καὶ δὲν ἤθελε νὰ τὸ ὁμολογήσῃ, καὶ νὰ καθαιρέσῃ κεραίαν καὶ ἱστίον) καὶ τὴν μετεχειρίσθη ὡς πηδάλιον, προσπαθῶν νὰ στρέψῃ τὴν πρῷραν δεξιά, πρὸς τὸ ἀνατολικώτερον σημεῖον τῆς ἀντικρυνῆς ἀκτῆς, τὸ καλούμενον Τραχῆλι. Ἀλλ' εἶδεν ὅτι μὲ τὸ ὑποβολιμαῖον πηδάλιον δὲν κατώρθωνε τίποτε, καθόσον δὲν ἠδύνατο νὰ εὕρῃ εὐνοϊκὸν τὸ ῥεῦμα, καὶ ἠναγκάσθη νὰ καθίσῃ ἐκ νέου εἰς τὰς κώπας.

Ἀλλ' αἱ νύμφαι τῶν νυκτερινῶν αὐρῶν, αἵτινες ἤρχισαν νὰ πνέωσιν ἀπὸ τῆς ξηρᾶς, ἢ τῶν θαλασσίων ῥευμάτων, τῶν διαυλακούντων τὸ μεταξὺ τῶν δύο νήσων πέραμα, φαίνεται ὅτι πολὺ εὐνόουν τὴν Λιαλιώ. Διότι μόλις εἶχον ἀπομακρυνθῆ ὀλίγας ὀργυιὰς ἀπὸ τὸ Ἀσπρόνησον, καὶ παραπλεύρως τῶν τριῶν μεσημβρινοανατολικῶν νησίδων, ἀπὸ τὸ στόμιον τοῦ λιμένος, ἐπρόβαλε μεγάλη σκαμπαβία, ἥτις ἐν μεγάλῃ ταχύτητι ἔπλεεν, ἔχουσα τὴν πρῷραν πρὸς τὸ ἀκρωτήριον Τραχῆλι, πλήττουσα μὲ τὰς ἓξ κώπας της τὰ ὕδατα, τρέχουσα εἰς τῆς θα-

λάσσης τὰ νῶτα, ὡς τρέχει εἰς τὸ λιβάδιον ἡ δραπέτις τοῦ ἱπποδρομίου φορβάς.

Ἡ Λιαλιὼ ἐξαρνίσθη. Ὁ νέος ἐστράφη νὰ ἴδῃ. Αὐτομάτως ἔπαυσε νὰ κωπηλατῇ καὶ ἔμενεν ἀναποράσιστος.

— Γλήγορα, γλήγορα, εἶπε μὲ ψίθυρον τόνον τὸ Λιαλιώ, ὡς νὰ ἐροβεῖτο μὴν ἀκούσθῃ ὁ ἦχος τῆς φωνῆς της· πίσω ἀπ' τὸ Ἀσπρόνησο, πίσω! . . .

Ὁ νέος ἤρχισε ταχέως νὰ σιάρῃ. Ἦσαν δὲ ἀκριβῶς εἰς τὴν σκιὰν τῆς ἀκτῆς, ἀποκρυπτούσης τὴν σελήνην. Ἔκαμψαν μίαν προβολὴν βράχου, κ' ἐκρύβησαν ὄπισθεν τοῦ νησιδίου.

— Τί λὲς νὰ εἶνε; ἠρώτησεν ἐν ἀδημονίᾳ τὸ Λιαλιώ.

— Χωρὶς ἄλλο, θὰ εἶνε γιὰ μᾶς, ἀπήντησεν ὁ νέος.

— Βγῆκαν νὰ μᾶς κυνηγήσουν;

— Ἐμᾶς γυρεύουν, χωρὶς ἀμφιβολία.

— Καὶ τί μεγάλη βάρκα εἶνε αὐτή;

— Αὐτὴ εἶνε σκαμπαβία, μὲ πολλὰ κουπιά, ποῦ κόβει δρόμο.

— Ὥστε, ἂν ἤμαστε μπροστά ἐκεῖ θὰ μᾶς ἔπιαναν;

— Αὐτοὶ ἔχουν πλώρη τὸ Τραχῆλι. Σὲ λίγο θὰ μᾶς ἔρταναν, ἂν εἴχαμε κάμῃ δρόμο πρὸς τὰ ἐκεῖ.

— Ὥστε καλὰ κάμαμε νὰρθοῦμε πρὸς τὰ ἐδῶ;

— Δὲν ἤρθαμε θεληματικῶς· μᾶς ἔφεραν τὰ ῥέμματα.

— Ξέρουν τί κάνουν τὰ ῥέμματα! εἶπε μὲ θεσπέσιον τόνον τὸ Λιαλιώ, ἥτις ὠμοίαζε μέ τινας ἀνθρώπους βλέποντας σορὰ ὄνειρα, αὐτοσχεδιάζοντας ἀποφθέγματα κατ' ὄναρ. Λέγουσα δὲ ἐπίστευεν ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὅτι ὑπάρχει νοῦς εἰς τὰ ἄψυχα πράγματα, καὶ ὅτι ὅλα ὑπόκεινται εἰς θεοῦ τινος τὴν ἐπιστασίαν.

Τῷ ὄντι, ἤθελε φανῇ ὅτι ἡ Νηρηὶς τῶν θαλασσίων ῥευμάτων ἢ ἡ Αὔρα τῶν ἀπογείων πνοῶν εἶχον ὠθήσει ἐσκεμμένως καὶ ἐκ προθέσεως πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο τὴν βαρκοῦλαν μὲ τὸ χαριτωμένον φορτίον της.

— Καὶ τώρα τί νὰ κάμουμε; ἠρώτησεν ὁ Μαθιός, αἰσθανθεὶς ἐνδομύχως τὸν ἑαυτόν του ἀνίσχυρον ἄνευ τῆς συνδρομῆς ἀγαθοβούλου τινὸς νύμφης. Καὶ τότε ἐνόησε διατί, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, ποτὲ δὲν ἔπαυσε νὰ εἶνε γυναικοκρατία.

— Τώρα, εἶπε τὸ Λιαλιώ, ὁμιλοῦσα τόσον ἀπταίστως καὶ μαθηματικῶς, ὡς νὰ εἶχε προβλέψει τὸ πρᾶγμα, θὰ περιμένουμε μισὴ ὥρα, ἂν καὶ δὲν μᾶς ὑποπτευθοῦν νὰ γυρίσουν πρὸς τὰ ἐδῶ νὰ ψάξουν, καθὼς αὐτοὶ θὰ τραβοῦν κάτω στὸ Τραχῆλι, ἡμεῖς κολλοῦμε πέρα, στὸν Ἅι-Νικόλα, ξέρεις. Ἀπὸ κεῖ ἀνεβαίνουμε πεζοὶ σὲ μισὴ ὥρα, στὴν Πλατάνα, στὸ ψηλὸ χωριό, κι' ἀπὸ κεῖ, σὰ ῥέξῃ ὁ Θεὸς τὴν ἡμέρα, πεζοὶ πάλι, γιὰ τρεῖς ὥραις, στὸ μεγάλο τὸ χωριό, τὸ δικό μου. Νὰ πατήσῃ μοναχὰ τὸ πόδι μου στ' ἅγια χώματα, μιὰ φορά! Ἀνίσως πάλι μᾶς ὑποπτευθοῦν καὶ γυρίσουν τὴν πλώρη τους πρὸς τὰ ἐδῶ, τότε, μιὰ καὶ δυό, στὸ δικό σας τὸ Ξάνεμο, πῶς τὸ λέτε, στὴν Κεφάλα σας· ἐκεῖ πετοῦμε τὴ βάρκα στὴν ἄμμο, καὶ γυρίζουμε στεριὰ στὸ χωριό σας. «Ποῦ ἤσουνα, Λιαλιώ;» «Πῆγα στὸ σεργιάνι, μπάρμπα-Μοναχάκη, καὶ νὰ με, γύρισα.»

Ἐγέλασε μόνη της εἰποῦσα τοῦτο. Εἶτα ἐπειδὴ ὁ νέος ἐφαίνετο ἀνησυχῶν ἀκόμη·

— Νὰ μὴ μᾶς πιάσουν μοναχά, ἐπέφερεν ἐκείνη. Δὲ μὲ μέλει τί θὰ πῇ ὁ κόσμος, νά! οὔτε τόσο-δά, καρφὶ δὲ μοῦ καίεται! Ἡμεῖς νὰ εἴμαστε ἀθῶοι, καὶ ἄρσε τοὺς ἀνοήτους νὰ μᾶς κατηγοροῦν!

Ὁ νέος ἔκυψε περιπαθῶς καὶ τῆς ἐρίλησε τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων τῆς χειρός της, σκεπτόμενος ὅτι ἦτο ἀθῶος, ναί, ὅπως πολλοὶ οἵτινες κατεδικάσθησαν ἀδίκως, ὡς λέγει ἡ Ἱστορία, εἰς τὸν ἐπὶ τῆς πυρᾶς βραδὺν θάνατον. Ἐκείνη προσέθηκεν αὐστηρῶς·

— Ἂν ἤθελα νὰ κάμω τὸν ἔρωτα, τὸ σιγουρότερο θὰ ἦτον νὰ μένω σιμὰ στὸν μπάρμπα-Μοναχάκη. Ἀπόδειξις ὅτι δὲν θέλω, εἶνε ὅτι ἐκίνησα νὰ πάω πίσω στοὺς γονεῖς μου. Οἱ γονεῖς μου δὲ θὰ μποροῦν νὰ μὲ σκεπάσουν, ἂν τὸ κάμω, ὁ μπάρμπα-Μοναχάκης θὰ μ' ἐσκέπαζε, καὶ πολύ.

Ὀξεῖα μάχαιρα ἔσχισε τὴν καρδίαν τοῦ νέου. Ἐφαντάσθη ὅτι ἡ νεαρὰ γυνὴ θὰ εἶχε χωρὶς ἄλλο ἐραστὴν εἰς τὴν πατρίδα της. Δι' ἐκεῖνον λοιπὸν ἔτρεχε, δι' ἐκεῖνον ἐπεχείρει τὸν ἀλλόκοτον τοῦτον πλοῦν! Καὶ τότε ἡ θέσις του ποία; αὐτὸς τί ἦτο εἰς τὴν περίπτωσιν ἐκείνην; γέρυρα ἐρ' ἧς ἐπάτουν ὅπως συναντηθῶσι δύο ἀγαπώμενα ὄντα, χάρων τῶν καταχθονίων ἐρώτων! . . .

Ὤ! πόσην φλόγα εἶχε μέσα του! Καὶ πῶς ἠσθάνετο ὅλα τοῦ τραγικοῦ ἥρωος τὰ ἔνστικτα βρυχώμενα καὶ λυσσῶντα εἰς τὰ ἐνδόμυχά του τὴν στιγμὴν αὐτήν! (Καὶ πῶς ἠδύνατο νὰ μεταβάλῃ τὸ παρὸν εἰδύλλιον εἰς δρᾶμα, ἂν μόνον τὸ ἐπέτρεπεν ἡ φιλολογικὴ τοῦ συγγραφέως συνείδησις! Φαντασθῆτε τὴν σκαμπαβίαν κυνηγοῦσαν τοὺς δύο φυγάδας ἐπὶ τῆς ἐλαφρᾶς βαρκούλας, τὸν Μαθιὸν διαφεύγοντα διὰ θαύματος κωπηλασίας τὴν καταδίωξιν, τὴν τελευταίαν στιγμὴν ἀνακαλύπτοντα ὅτι ἡ Νοσταλγὸς εἶχεν ἐραστὴν ἐκεῖ πέραν καὶ σχίζοντα τὸ στῆθός της μὲ τὸ ἐγχειρίδιον, ἢ βυθίζοντα τὴν βάρκαν καὶ πνίγοντα τὴν γυναῖκα, πνιγόμενον καὶ αὐτὸν εἰς τὰ κύματα! Τέλος τὴν σκαμπαβίαν ἐρευνῶσαν νὰ εὕρῃ τὰ δύο σώματα εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης, ὑπὸ τῆς σελήνης τὸ φῶς! Ὁποῖον θαῦμα ρωμαντικότητος, ὁπόσα δάκρυα εὐαισθησίας! . .)

Ἐντούτοις μετὰ βίας μεγάλης ἐκρατήθη, καὶ προσβλέψας τὴν νεαρὰν γυναῖκα τὴν ἠρώτησεν ἁπλῶς.

— Καὶ δὲν σὲ ἀγαποῦσε κανεὶς ἐκεῖ πέρα, πρὶν σὲ πάρῃ ὁ κὺρ Μοναχάκης;

— Καὶ πολλοὶ μάλιστα, ἀκοῦς ἐκεῖ! ἐβεβαίωσεν εὐθύμως τὸ Λιαλιώ. Μόνον νὰ τί εἶνε· τὰ ρτωχὰ κορίτσια δὲν τ' ἀγαποῦν παρὰ ὅπως ἀγαποῦν τὰ λούλουδα, γιὰ νὰ τὰ μυρισθοῦν μιὰ κ' ὕστερα νὰ τ' ἀφήσουν νὰ μαραθοῦν, ἢ νὰ τὰ μαδήσουν· κ' ἐγὼ δὲν ἤμουν καμμιὰ μεγαλοπροικοῦσα, βλέπεις, γιὰ νὰ μὲ ἀγαπήσουν καὶ νὰ μὲ στεφανωθοῦν ἐμ***πομπῇ καὶ παρατάξει***, μ' ἐπισημότητα, ἢ κἂν νὰ μὲ κλέψουν καὶ νὰ μὲ στεφανωθοῦν κρυφὰ μ' ἕναν παπᾶ, βέβαιοι πῶς οἱ γονεῖς, εἰς ὅλον τὸ ὕστερο,

θ' ἀναγκασθοῦν, σὰ σκασμένοι, νὰ δώσουν τὴν προῖκα . . . Γι' αὐτὸ δὲν εὑρέθηκε ἄλλος ἀπ' τὸν μπάρμπα - Μοναχάκη νὰ μὲ ζητήσῃ. Πάλι καλά!

Εἶτα μὲ ψίθυρον φωνὴν ἀπήγγειλε τὸ δημῶδες·

Μὲ πανδρέψαν οἱ γονιοί μου,
χωρὶς νἄχουν τὴ βουλή μου . . .

— Τότε γιατὶ φεύγεις ἀπ' τὸν κὺρ Μοναχάκη; ἠρώτησεν ὁ νέος, ἀναφερόμενος εἰς τὸ ἐπιρώνημα τὸ ὁποῖον ὑπῆρξεν ἡ κατακλεὶς τοῦ λόγου της.

— Δὲν τοῦ φεύγω, γυρίζω στὴν πατρίδα μου, πάω ναὔρω τοὺς γονεῖς μου . . . Ἀνίσως ὁ μπάρμπα-Μοναχάκης ἔρθῃ στὴν πατρίδα νὰ μ' εὕρῃ, καλῶς νἄρθῃ! Ξέρει πολὺ καλὰ πῶς δὲν εἶμαι ἱκανὴ νὰ προδώσω τὴν τιμή του. Μὰ ξέρει καὶ τοῦτο, πῶς δὲν μπορῶ νὰ ζήσω στὰ ξένα.

Ὁ νέος δὲν ἦτο ἥσυχος. Ὑπώπτευεν ὅτι ἡ γυνὴ ἦτο δολία, καὶ ἐραντάζετο τὸν ἑαυτόν του ὡς θῦμα. Ἀποτόμως τὴν ἠρώτησε·

— Γίνεται νὰ μὴ σ' ἀγάπησε κανένας χωριστὰ ἀπ' τοὺς ἄλλους; . . καὶ θὰ τὸν ἤθελες καὶ σύ . . . πρὶν πανδρευθῇς . . . ἢ ὕστερα ἀφοῦ ὑπανδρεύθης;

Ἡ Λιαλιὼ ἐστέναξε βαθέως καὶ εἶπεν·

— Ἄχ! ναί . . . γιὰ νὰ εἶμαι εἰλικρινὴς μαζύ σου . . . Ἐκεῖνος ποῦ θελὰ μὲ πάρῃ . . . καὶ τὸν ἤθελα κ' ἐγὼ . . . εἶνε τώρα ἕξη χρόνια ποῦ τὸν ἔραγε ἡ Μαύρη Θάλασσα . . . Τὸ καράβι ἐπῆγε σύψυχο . . . Ἀλλ' ἂν ἔχῃς ἔλεος, γιατὶ ἐπιμένεις νὰ μ' ἐξετάζῃς γι' αὐτό; . .

*

Ὡς τόσον ἡ σκαμπαβία, τὴν ὁποίαν οἱ δύο φυγάδες δὲν ἔπαυσαν νὰ κατασκοπεύωσιν, ἀφοῦ ἔκαμεν ἱκανὸν δρόμον μὲ τὴν πρῴραν πρὸς ἀνατολικὴν κατευθυνσιν, αἴφνης ἅμα ἔφθασεν εἰς τὴν ἀπωτάτην ἄκραν τοῦ τρίτου καὶ ἀνατολικωτάτου νησιδίου, ἐστάθη ἐπ' ὀλίγα λεπτὰ τῆς ὥρας. Ὁ Μαθιὸς ὑπέδειξε τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν συνταξειδιώτισσαν.

— Ξέρω τί εἶνε, εἶπεν αὕτη.

— Τί εἶνε;

— Τώρα θὰ ἰδῇς.

Ὁ νέος τὴν ἐκύτταζε κατάμματα.

— Ἔχε ὑπομονή, καὶ θὰ σὲ βγάλω ἀπ' τὴν ἀπορία. Τώρα θὰ τὴν ἰδῇς νὰ βάλῃ πλώρη τὸ Τραχῆλι.

— Πῶς τὸ ξέρεις; εἶσαι μάγισσα.

— Ναί, εἶμαι . . . εἶμαι μάγισσα! εἶπεν αὕτη ἐν πεποιθήσει.

Ὁ Μαθιὸς ἠσθάνθη ἀόριστον ῥοῦν εἰς τὸ σπινθηρίζον βλέμμα της.

Τὴν ἰδίαν στιγμὴν, ἡ σκαμπαβία ἐστράφη ὁριστικῶς πρὸς ἀνατολάς, κ' ἐπανέλαβε ταχύτερον τὸν δρόμον της.

Ὁ Μαθιὸς ἀφῆκεν ἐπιρώνημα θαυμασμοῦ.

— Ἰδοὺ τί εἶνε, ἐπανέλαβε τὸ Λιαλιώ. — Ὁ μπάρμπα-Μοναχάκης, βάζω στοίχημα, ἐνενηντατέντε τὰ ἑκατό, εἶνε μέσα στὴ σκαμπαβία.

— Λοιπόν;

— Οἱ ἄλλοι ποῦ τραβοῦν κουπί, καὶ γιὰ νὰ γλυτώσουν τὸ ξεπλάτισμα τοῦ μεγάλου ταξειδιοῦ, καὶ γιατὶ ἔτσι τοὺς φαίνεται σωστότερο, θὰ εἶπαν νὰ ψάξουν γύρω-γύρω στὰ νησιά, ἴσως μᾶς εὕρουν πουθενὰ τρυπωμένους. Ὁ μπάρμπα - Μοναχάκης ποῦ ξέρει καλὰ πῶς ἐγὼ δὲν εἶχα καμμιὰ δουλειὰ στὰ νησιά, κ' ἤθελα νὰ πάω στὴν πατρίδα μου καὶ μόνο, εἶνε βέβαιος πῶς τράβηξα ἴσα πέρα γιὰ τὸ Τραχῆλι, κι' ἂν μὲ προρτάσῃ πρὶν πατήσω τὸ πόδι στὸν Ἀγνῶντα, τὸ μικρὸ λιμανάκι τοῦ δικοῦ μας τοῦ νησιοῦ ἐκεῖ, ἐλπίζει νὰ μὲ καταφέρῃ νὰ τὸν ἀκολουθήσω πίσω στὸ χωριό τὸ δικό σας. Γι' αὐτὸ δὲν θὰ ἤθελε νὰ χάσῃ καιρὸ ψάχνοντας τριγύρω, στὰ νησιά, γιὰ νὰ μὴ προρτάσω καὶ τοῦ φύγω, ἅμα φτάσω μιὰ φορὰ πέρα. Ἔτσι τοὺς κατάφερε, κείνους ποῦ εἶνε στὰ κουπιά, νὰ τραβήξουν ἔμπρος, κι' ἂς βλαστημοῦν μέσα τους πλειά. Τί νὰ γείνῃ!

— Λοιπόν;

— Τώρα, σὰν προχωρήσουν κἄμποσο αὐτοί, ἡμεῖς περνοῦμε πέρα. Δός μου τὸ ἕνα κουπί.

Ὁ νέος δὲν ἀντέστη, καὶ μετέθεσε πρὸς τὴν πρύμνην τὴν μίαν κώπην.

Βραχεῖα παρῆλθεν ὥρα, καὶ ἡ σκαμπαβία εἶχεν ἀπομακρυνθῆ τόσον ὥστε μόλις ἐφαίνετο εἰς τὸ βάθος τοῦ ἀχανοῦς ὁριζόντος, ὡς μέλαν κυμαινόμενον σημεῖον, καὶ ὡς μαύρη κηλὶς ἐπὶ τῆς ἐπαργύρου ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

— Τώρα νὰ τὸ βάλουμε στὰ κουπιά! ἀνέκραξε μετὰ φαιδρᾶς χάριτος τὸ Λιαλιώ.

*

Ὁ κὺρ Μοναχάκης ἦτο τῷ ὄντι ἐπὶ τῆς σκαμπαβίας, καὶ ἡ νοσταλγὸς δὲν εἶχεν ἀπατηθῆ. Ἠμίσειαν ὥραν μετὰ τὴν ἐπιβίβασιν τῶν δύο φυγάδων, εἶχε τὴν δυσαρέσκειαν νὰ μάθῃ ὅτι «τὸ Λιαλιώ του» δὲν ἦτο πλέον οἶκοι. Εἰς τὸ καφενεῖον ὅπου ἐκάθητο, ζωηρῶς συζητῶν πολιτικά, μὲ τὴν μάκραν του τσιμπούκαν ἀκοίμητον καπνίζουσαν πέραν τῆς πλατείας βράκας του, δεκαετὲς παιδίον εἰσελθόν, ἀνυπόδητον, μὲ ὑποκάμισον ῥαβδωτὸν καὶ περισκελίδα ὁμοίαν, εἶπε·

— Μπάρμπα, ἡ γ'ναῖκα σ' ἔρ'κει.

— Ἔρυγε; ποῦ πάει; εἶπεν ἐξαρνισθεὶς ὁ χρηστὸς ἀνήρ.

— Δὲ ξέρου.

— Δὲ ξέρεις; Κι' ἀπὸ ποῦ τῶμαθες;

— Οὐ Βασίλ'ς τσ' Μάρκρνας ἤτανε κειδὰ στοὺ γιαλὸ κὴ τ'ν εἶδιε.

— Καὶ ποιός εἶν' αὐτός, οὐ Βασίλ'ς τσ' Μάρκρνας;

Τὸ παιδίον στραφὲν πρὸς τὴν θύραν εἶπε·

[Ἕπεται τὸ τέλος].

Α. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

Η ΨΥΧΗ ΕΡΩΤΕΜΕΝΗ ΣΤΟΝ ΠΛΑΣΤΗ ΤΗΣ

Ὠδὴ Τορκουάτου Τάσου.

Πρόσχαροι κάμποι, χλωρασιαίς, πρωτοφανήσιμ' ἄνθη,
π' ἀόλαις πάντοτ' εὐωδιαίς στοὺς οὐρανοὺς σκορπᾶτε,
κρύσταλλα μυριοχάριτα, ποῦ σταὶς τερπναὶς κιλάδες
τρέχετε παιγνιδίζοντας μὲ σιγαλὴ μουρμοῦρα,
λαλούμενα τῆς ἄνοιξης, πουλιά, ποῦ πάντ' ἀγάπη
σ' ἕνα κλαδί, σ' ἄλλο κλαδὶ πετῶντας κελαϊδᾶτε,
αὔραις δροσάταις καὶ γλυκαίς, αὔραις χαριτωμέναις,
ἔργα Ἐκεινοῦ ποῦ τῆς καρδιᾶς μοῦ κυβερνᾷ τὰ φύλλα,
εἰπέτε σεῖς τοῦ Πλάστη μου καὶ τ' ἀκριβοῦ μου Ἀφέντη,
πῶς ὅλα ὅλα ὁ πόθος του τὰ σωθικά μοῦ ἀνάφτει.

Εἰπέτε του ποῦ ἡ φλόγα του, ἄπειρη, ἁγνή, καθάρια,
ὅλη βαθυὰ μὲ καταλεῖ, ὅλην ἀγάλι ἀγάλι·
πῶς ὅταν βγαίνει ὁ ἥλιος, ὅταν βυθᾷ στὸ κῦμα,
μόνο τ' ἅγιο του τ' ὄνομα τὰ χείλη μου ἀνακράζουν.
Γι' αὐτόν, μόνο μου ἀγάλλιασμα, λαλῶ καὶ συλλογοῦμαι·
γι' αὐτὸν καὶ κλαίω καὶ πονῶ καὶ γλυκοναστεναζω,
καὶ τόσ' ὁ πόθος τὴν ψυχὴ γλυκὰ μοῦ συνεπαίρνει,
π' ἄλλη γλυκάδα εἶναι γιὰ μὲ μαρτύριο καὶ φαρμάκι.
Μ' αὐτὸν μαζί, πάντα μαζί, ὁ ἐρωτεμένος νοῦς μου,
καὶ πάντ' αὐτὸν καὶ ἀνιστορεῖ κ' αἰσθάνεται καὶ βλέπει.

Κι' ἂν, ὅπως πάντα, μ' ἀγαθὸ καὶ μὲ ἱλαρὸ τὸ βλέμμα
γρικᾷ, καὶ τῆς ἀγάπης μου δὲν δίνει καταῤῥόνια,
εἰπέτε πῶς στὸν πόθο του πιστὴ τὸν ἀναμένω,
ἐνῷ τὰ χιόνια καταλεῖ χαροποιὸς Ἀπρίλης.
Ξέρω ποῦ τούτη μου ἡ μονιά, κι' ἄμετρα κάλλη ἂν εἶχε,
σ' αὐτόν, ποῦ τέτοιο κατοικᾷ λαμπρότατο λημέρι,
δὲν πρέπει· ἀλλὰ τὸ σπλάγχνος του τ' ἀπέραντο, ποῦ μέρος,
ὅσο κι ἂν εἶναι ταπεινό, ποτὲ δὲν ἀπαρνήθη.
Ὄχι, οὐδὲ τώρα θ' ἀρνηθῇ παρηγοριὰ καὶ σκέπη
σὲ τούτη τὴ βαρυόμοιρη ψυχή μου, ποῦ ἐμαράθη,
ποῦ αὐτὸς ἐλύτρωσε ἀκριβὰ μὲ τ' ἅγιο του τὸ αἷμα.

Ἀ πότε πότε θέλ' ἰδῶ τὴν ποθητὴν ἡμέρα,
ποῦ ὀλόθαρρη στὸ πλούσιο του παλάτι θὰ καθίσω,
νὰ τὰ θωρῶ, νὰ χαίρωμαι τὰ κάλλη ποῦ ἀγαποῦσα,
κι ἄλλο ἡ περίχαρη καρδιὰ νὰ μὴν ἀποζητήσῃ!
Ὦ! ἂν ἐσεῖς, ἀγναὶς ψυχαίς, ἐβλέπατε τὸ φῶς μου,
εὐθὺς κάθ' εὐτυχιὰ τῆς γῆς θὰ θάμπονεν ἔμπρος σας,
καὶ μόνον γιὰ τὰ κάλλη του, τὴ δόξα, τὴ λαμπράδα,
τὰ στήθη σας θὰ κάιονταν, καὶ φλογερὰ τὰ χείλη,
χαρά, θὰ κράζαν, στὴ ζωὴ παρόμοια δὲν ἐστάθη.

Εἶναι τ' ἀγνό μου ἀγάλλιασμα, εἶν' ἡ ἀκριβή μου ἀγάπη.
Γάλα ἡ θωριὰ καὶ ῥοδαριαίς· σὲ μύριαις ὀμορφάδαις
δὲν εἶναι τί ὡραιότερο στὸ ὑπέρλαμπρό του δῶμα.
Μ' ἀνθοὺς ὑακίνθου στολιστὸ τὸ τρυφερό του χέρι·
ἡ κεφαλή του μάλαμα, τὰ στήθη ἐλεφαντένια.
Πότε κόβει τραντάφυλλο, πότε δροσάτο κρίνο
ὁ εὐγενικός μου ποθητὸς στὰ ὄμορφα περιβόλια·
γελοῦν οἱ χλόαις, τὰ φυτά, καὶ ξεφυτρόνουν γιούλια
ὅπου τ' ἅγια του ρέγγη αὐτὸς τὰ θεϊκὰ γυρίζει·
μόνον γι' ἀγάπη κ' ἔρωτα καὶ γιὰ ταπεινοσύνη
βγάζει τὰ λόγια ἔτσι γλυκά, ποῦ δὲν αἰσθάνομ' ἄλλη,
οὐδὲ ἠμπορῶ νὰ φαντασθῶ γλυκύτερη εὐτυχία.

Τετράγωνο κι ἀσάλευτο τὸ οὐράνιο του λημέρι,
ποῦ κῦμα καθαρώτατο γύρω τὸ περιζώνει,
(ὅλο διαμάντι ἀτίμητο καὶ λαγαρὸ χρυσάφι!)
ἀστράφτει μέσα κ' ἔξωθε τὴ νύχτα, τὴν ἡμέρα.
Δώδεκα πύλαις λαμπραίς, πύλαις ἀχτινοβόλαις,
ἀνοιγοκλειοῦν τὸ ἔμπα του, καὶ ἄλλα τόσ' ἀστέρια,
καθάρια, ὡραῖα, φωτεινά, δείχνουν τὰ σύνορά του.
Ἐκεῖ δὲν ἔζησαν ποτὲ πάθη φαρμακωμένα,
ἀλλ' ἅγιοι μόνον στοχασμοί, καὶ πόθοι ἁγνοὶ καὶ θεῖοι,
εἰρήνη, ἀγάπη καὶ χαρά, νίκη κ' αἰώνια δόξα.

Σ' αὐτὴν τὴν τόσο ἀστραφτερή, τὴν ἅγια κατοικία,
Τραγοῦδι, παρακάλεσε τὸν ἀγαθό μου Ἀφέντη,
ὅπως τώρα μὲ τ' ὄνειρο τὸν βλέπει ὁ λογισμός μου,
ἔτσι μιὰ μέρα ν' ἀξιωθῶ καὶ νὰ τὸν ἀντικρύσω.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΛΟΣΓΟΥΡΟΣ

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ

Ο ΚΟΥΤΟΖΑΦΙΡΗΣ

— Ἄλλος πάλι κι αὐτὸς ὁ Κουτοζαφίρης! Καὶ δὲν εἶναι καὶ πολὺ καιρὸς ποῦ τὄπαθε. Τοῦ μιλεῖς, κι αὐτὸς σὲ κοιτάζει μὲ μάτια θολὰ σὰ νὰ ὀνειρεύεται. Ναὶ περιμένεις νὰ σοῦ πῇ, κι ὄχι σοῦ λέγει. Καὶ νὰ δῇς ποῦ τὄχει τὸ σόγι του. Κι ὁ πατέρας του ἔτσι ζαλισμένος εἶταν πάντα· μὰ κεῖνος πάλι εἶχε μέτρο καὶ νόμο· τοῦτος τἄχασε καὶ πάγει. Ὅσο γιὰ τὸ μοναχογιό του, τὸ μορρόπαιδο ἐκεῖνο, — τί κρῖμα! καὶ τί μεγάλο κακὸ γιὰ τὴ μάννα του!

— Λάθος ἔχεις, κάνω τοῦ φίλου ποῦ μοῦ τἄλεγε αὐτὰ τὶς προάλλες καθὼς περνοῦσε ἀπ' ἔξω σιγανὰ σιγανὰ ὁ Κουτοζαφίρης, καὶ πήγαινε κατὰ τὸ σπίτι του, μ' ἕνα ζεμπίλι στὸ χέρι. Ἐδῶ ἡ τρέλλα, ἂν εἶναι τρέλλα, δὲν πέρασε ἀπὸ γονιὸ σὲ παιδί, μόν' ἀπὸ τὸ παιδὶ στὸ γονιό. Ἤρθε καὶ μοῦ τὰ εἶπε ὁ δυστυχὸς τότες ποῦ τὄνοιωθε πῶς δὲν εἶτανε στὰ σωστά του. Εἶναι λυπητερὴ ἱστορία, μὰ πρέπει νὰ τὴν ἀκούσῃς, ἴσως καὶ σοῦ κάμῃ καλό, ποῦ ἀγαπᾷς νὰ θυμώνῃς καὶ σύ:

Εἶναι ὡς πέντε χρόνια ποῦ παντρεύτηκε ὁ Κουτοζαφίρης. Θυμᾶσαι τί ζωηρότητα ποῦ τὴν εἶχε τὸν πρῶτο χρόνο. Τὸ κακὸ τοῦ ἦρθε ἀπάνω στὸ δεύτερο τὸ χρόνο. Τότες εἶταν ποῦ μοῦ τὰ εἶπε. Ἐκεῖνο τὸ μικρὸ εἶταν ἡ χαρά τους καὶ τωνε δυωνῶν. Ἡ γυναῖκα του ἡ Βασιλίνα συνήθιζε πάντα νὰ διαρμίζῃ τὰ στρωσίδια καὶ νὰ συγυρίζῃ τὴν κάμαρα τὸ πρωί, ἔδινε λοιπὸν τὸ μικρὸ στὸν πατέρα κι αὐτὸς τὸ σήκωνε καὶ τὸ κατέβαζε στὸ μαγεριό, πότε τραγουδώντας του, πότε χαδεύοντάς το. Κατάντησε νὰ εἶναι πιὰ κι αὐτὸ μιὰ δουλειὰ τοῦ σπιτιοῦ. Ἐκεῖ ὁ Ζαφίρης τὸ κάθιζε πλάγι του, τὸ τάγιζε, τοῦ γλυκομιλοῦσε. Ἕνα πρωὶ ὁ Ζαφίρης δὲν εἶτανε στὰ καλά του, καὶ γιὰ τὴν κακή του τὴν τύχη μήτε τὸ παιδὶ δὲν εἶτανε στὰ καλά του! Ἔκλαιγε τὸ παιδί! Ἔκλαιγε, κι ὅσο γύρευε ὁ Ζαφίρης νὰ τὸ μερώσῃ καθὼς κατέβαινε, ἄλλο τόσο τσορίζε τὸ μικρό. Δόντια ἔβγαζε, πονο εἶχε, νὰ τὸ πῇ δὲν μποροῦσε, ἔκλαιγε. Μπαίνει στὸ μαγεριὸ ὁ Ζαφίρης, ποῦ τοιμάζει τὸ φαγάκι του, τὸ καλοπιάνει, τοῦ κάκου! Τὸ παιδὶ ἡσυχία δὲν εἶχε. Τοῦ ἀνέβηκαν τότε τοῦ Ζαφίρη. Ὅτι ἔκανε νὰ πῇ κι αὐτὸς τὸν καρέ του, ἴσως καὶ τοῦ δώσῃ

ὑπομονή, βγάζει ἀκόμα δυνατώτερες φωνὲς τὸ παιδί. Φρένιασε ὁ Ζαφίρης τώρα. Βάζει κάτω τὸ καυκί του, σηκώνει τὸ χέρι του, καὶ καταφέρνει μιὰ τοῦ παιδιοῦ ἀπάνω στὸ δεξί του ταύτι, ποῦ τάποσβόλωσε τὸ καημένο. Ἀμέσως κατάλαβε τὸ τί ἔκαμε, μὰ εἶταν ἀργά. Τὸ παίρνει τὸ φιλεί, τὸ χαδεύει, τὸ σφίγγει στὴν ἀγκαλιά του. Τὸ παιδὶ σάλευε δὲ σάλευε, καὶ τὸ πρόσωπό του, μαβί. Ὁ Ζαφίρης πῆγε νὰ τρελλαθῇ ἀπὸ τὴ λύπη του κι ἀπὸ τὸ φόβο νὰ μὴν τὸ πάρῃ εἴδηση κ' ἡ γυναῖκα του. Ραντίζει τὸ παιδὶ μὲ νερό, τὸ λαρροτινάζει, ἀπὸ δῶ εἶχε, ἀπὸ κεῖ εἶχε, τὸ μισοζωντανεύει, καὶ τότες ξανάρχισε νὰ κλαίγῃ ὁ μικρός. Ἔκλαιγε, μὰ ὄχι πιὰ κλάψιμο σὰν τὸ πρῶτο. Εἴτανε σὰν εἶδος χαμηλὸ καὶ ξεσυρμένο βογκητό. Ἔτσι παραπονεμένα κλαίγει ἀπὸ τότες τὸ παιδὶ ἐκεῖνο, ἔτσι καὶ μιλεῖ, καὶ γελάει, κ' ἔτσι θὰ μείνῃ γιὰ πάντα. Ἀποκουτιάστηκε τὸ παιδί.

Ἡ μάννα ποτὲς δὲν ἔμαθε, μήτε πρέπει νὰ μάθῃ, τὸ τί ἔτρεξε τὴ μαύρη ἐκείνη τὴν πρωϊνή. Ἄλλος βασκανιὰ εἶπε, ἄλλος δεξερωτί, τὴν ἀλήθεια ποτὲς δὲν τὴν ἄκουσε. Μοῦ τὄφεραν καὶ μένα τότες τὸ δυστυχισμένο τἀγόρι. Τοὺς ρώτησα μὴν τύχῃ κ' ἔπεσε κάτω καὶ χτύπησε, μὴν παρατρόμαξε. — τίποτις! Ἔκαμα ὅ τι μπόρεσα, ἔμεινε καὶ θὰ μείνῃ ἀγιάτρευτο, ἀγιάτρευτος μένει κι' ὁ καημὸς τῆς ταλαίπωρης τῆς μάννας.

Ἀμὲ ὁ Ζαφίρης; Τί κόλαση εἶταν ἐκείνη ποῦ τὸν ἔτρωγε σὰν ἦρθε καὶ μ' εἶδε, μερικοὺς μῆνες κατόπι, καὶ μοῦ τὰ ξομολογήθηκε νὰ ξεσκάσῃ, ποῦ δὲν μποροῦσε πιὰ νὰ τὸν κρατήσῃ τὸ φοβερὸ πόνο μέσα του! Ὥρες ὥρες, μοῦ ἔλεγε, γινόνταν σὰν τρελλός. Ξυπνοῦσε τὶς νύχτες, κι ὅσο συλλογιούνταν πῶς εἶχαν τέτοιο ἀγγελούδι στὸ σπίτι, καὶ γιὰ ἕνα ἀθώτατο κλάψιμο τοῦ ἔσβυσε τὸ νοῦ του μ' ἕνα ἀπάνθρωπο χτύπημα, αὐτός, ὁ **πατέρας** του, αὐτὸς ποῦ τἀγαποῦσε σὰν τὰ δυό του μάτια καὶ πιώτερο, ποῦ τὸ καμάρωνε, τὸ χάδευε, τὸ τάγιζε κάθε πρωὶ σὰν πουλάκι, καὶ νὰ πάῃ, λέει, νὰ τὸ σκοτώσῃ, νὰ σκοτώσῃ **τρεῖς** ψυχὲς μὲ μιᾶς στιγμῆς φούρκα, — δὲν μποροῦσε πιὰ κρεβάτι νὰ τονε χωρέσῃ. Σηκώνουνταν, ἔλεγε τῆς γυναίκας του πῶς τὸν ἔχασε πάλι τὸν ὕπνο του, κατέβαινε, ἔβγαινε στὸ περιβόλι, καὶ περπατοῦσε ἀπάνω καὶ κάτω σὰ φάντασμα. Ἡ γυναῖκα του ἡ καημένη τὸν παραφύλαγε, τὄβλεπε πῶς ὑπόφερνε, καὶ θαρρῶντας πῶς ἐξ αἰτίας τῆς ἀκατανόητης ἀρρώστιας τοῦ παιδιοῦ στενοχωριέται ὁ ἄντρας της, ξεχνοῦσε τὸ μικρὸ κι ἄρχιζε νὰ νοιάζεται γιὰ τὰ κεῖνον.

Τὶς μέρες πάλι, ἔπαιρνε τὰ μάτια του κ' ἔφευγε σὲ μακρινὲς ἐξοχὲς ὁ Κουτοζαφίρης. Ἐκεῖ τὰ ἴδια τὰ βάσανα, ἡ ἴδια ἡ κόλαση! Περπατοῦσε χωρὶς νὰ ξέρῃ ποῦ πηγαίνει, καὶ κάποτες καταντοῦσε καὶ σ' ἄλλο χωριό. Γύριζε τότες βιαστικὰ βιαστικὰ πρὶν νὰ βραδιάσῃ, νὰ μὴν τρομάξ' ἡ γυναῖκά του. Πήγαινε στὸ σπίτι, ἔβλεπε πάλι τὸ παιδί, συμμαζεμένο, ζαρωμένο, χλωμό, λίγα λόγια καὶ πολλὰ βογκητά, δίχως ὄρεξη, δίχως ζωή, μ' ἕνα σωρὸ βασκάνια τριγύρω στὸ ψιλό του λαιμάκι, καὶ τὴ μάννα νὰ τὸ νοιάζεται, νὰ τὸ κοιτάζῃ μὲ πόνο καὶ μὲ λαχτάρα, νὰ τὸ νανουρίζῃ, νὰ γυρίζῃ τότες τὰ κλαμμένα της μάτια πρὸς τὸν ἄντρα της καθὼς ἔμπαινε, ἀνήσυχος, ἀποκαμωμένος, ἀπελπισμένος! — Ποῦ νὰ τὰ βαστάξῃ μιὰ καρδιὰ ὅλ' αὐτά! Ράγισε ἡ καρδιὰ τοῦ Ζαφίρη, ἔγεινε σὰν τὸ παιδί του κι αὐτός, κουτός, ζαρωμένος, συμμαζεμένος, τοῦ ἔδωκε ἡ συνείδησή του χτύπημα στὸ κεφάλι βαρύτερο ἀπὸ τἀξέχαστο ἐκεῖνο τὸ χτύπημα ποῦ κατάφερε τοῦ παιδιοῦ του, καὶ τώρα δὲ μένει στὸ ἔρμο τὸ σπιτικό του παρὰ ἡ χρυσῆ ἐκείνη γυναῖκα ποῦ ἔχει τὴν ἔννοια του, καὶ σηκώνει τὰ βάρη τους.

Α. Ε.

Η ΣΥΝΕΙΔΗΣΙΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Α'

Ὁ Γεώργιος δὲ Σαβερνὺ διήγαγε τὰς νομικὰς σπουδάς του. Ἡ οἰκογένεια του τὸν εἶχε προικίσῃ μὲ ὄνομα ἀκηλίδωτον καὶ μὲ παραδόσεις ἀμέμπτου τιμιότητος καὶ ὑπερηφανείας· ὁ πατήρ του ὅμως μικρὸς ἐπαρχιακὸς ὑπάλληλος δὲν εἶχε καθόλου περιουσίαν, προτιμήσας νὰ κάμῃ γάμον ἐξ ἔρωτος παρὰ νὰ νυμφευθῇ ἁπλῶς μίαν προῖκα. Ἡ μήτηρ τοῦ Γεωργίου εἶχε πρὸ πολλοῦ ἀποθάνῃ καὶ ὁ κόμης δὲ Σαβερνὺ ὅταν εἶδε πλησιάζουσαν τὴν τελευταίαν αὐτοῦ ὥραν ἐκάλεσε τὸν υἱόν του, τὸν ἐκράτησε παρὰ τὸ προσκεφάλαιόν του καὶ τοῦ εἶπε:

— Δὲν σοῦ ἀφίνω χρέη. Αὐτὴ εἶνε ὅλη μου ἡ περιουσία. Αἱ πρῶται σπουδαί σου ἐτελείωσαν. Πήγαινε εἰς Παρισίους καὶ δῶσε εἰς τὸν κύριον Λάντς τὸν δικηγόρον αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν. Εἶνε φίλος μας. Θὰ σὲ προσλάβῃ πλησίον του καὶ θὰ κερδίζῃς τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Θὰ τελειώσῃς τὰς σπουδάς σου καὶ ὅταν γίνῃς δικαστὴς καὶ σὺ μὲ τὴν σειράν σου, μὴ λησμονήσῃς ποτὲ ὅτι ὁ πατήρ σου ἀπέθανε μὲ τὴν ψυχὴν ἥρεμον ἐπειδὴ εἶχε πάντοτε ὑπακούσῃ εἰς τὴν συνείδησίν του.

Ἔστρεψε πρὸς τὸν Γεώργιον τὴν κιτρίνην ὑπὸ τῆς ἀσθενείας μορφήν του καὶ τοῦ εἶπε:

— Φίλησέ με διὰ τελευταίαν φορά!

Ὁ Γεώργιος ἐναπέθεσε ἓν φίλημα εἰς τὸ παγωμένον μέτωπον τὸ ὁποῖον ἐκυρίευε ὁ θάνατος. Ὁ γέρων περιέπεσε εἰς ἀναισθησίαν. Μίαν ὥραν βραδύτερον ἐφάνη ἀφυπνιζόμενος καὶ ἐψιθύρισε δίς:

— Πεθαίνω, πεθαίνω.

Ἔπειτα παρετήρησε παραδόξως τὸν υἱόν του, εἶπε·

— Ἡ συνείδησις!

Καὶ ἀπέθανε.

Β'

Ἕνα μῆνα βραδύτερον ὁ Γεώργιος ἦτο γραμματεὺς τοῦ κυρίου Λάντς.

Ὁ δικηγόρος ἦτο ἄνθρωπος σοβαρὸς ὅστις ἐξηγόραζε διὰ τῆς ἐν τῷ γραφείῳ καὶ τῷ οἴκῳ του σιωπῆς τὸν χείμαρρον τῶν λέξεων τὰς ὁποίας κατηνάλωνε εἰς τὸ δικαστήριον· ἐπειδὴ ἦτο ἀξιώτατος, πνευματώδης καὶ κακός κάποτε, τὸν ἐροῦντο πολὺ καὶ δὲν τὸν ἠγάπων καθόλου.

Ὁ Γεώργιος δὲ Σαβερνὺ ἐκέρδιζε ὡς γραμματεύς του πεντακόσια φράγκα κατὰ μῆνα. Τὸ ποσὸν τοῦτο ἦτο βέβαια καὶ παραπολὺ διὰ τὴν διατροφήν του καὶ τὰ ἔξοδα τῶν σπουδῶν, ἀλλὰ δυστυχῶς ἦτο πολὺ ἀδυνάτου χαρακτῆρος.

Προικισμένος μὲ εὐειδὲς πρόσωπον, μὲ εὐγενῆ χαρακτηριστικά, δὲν ἐδυνήθη νὰ ἀντιστῇ εἰς τὰ πολλὰ δελεάσματα τῆς παρισινῆς ζωῆς. Ἔπαιξε, ἐκέρδισε, ἔχασε, δοκιμάσας ὅλας τὰς συγκινήσεις τὰς βιαίας αἱ ὁποῖαι παρακολουθοῦν τὸ χαρτοπαίγνιον.

Εἰς τὴν λέσχην ὁ χρόνος δὲν ἔχει πλέον ἀξίαν, διὰ τὸν χαρτοπαίκτην τὸν συνειθισμένον εἰς τὴν συχνὴν παλίρροιαν τῶν χρημάτων.

Πρωΐαν τινὰ ὁ δὲ Σαβερνὺ εἰσῆλθε εἰς τὸ γραφεῖον του κάτωχρος διελθὼν ὅλην τὴν νύκτα εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον. Αἱ χειρίδες τοῦ φορέματός του εἶχαν πρασινίσῃ ἐκ τῆς συχνῆς προστριβῆς τῆς τραπέζης εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε χάσει ὅλα του τὰ χρήματα καὶ εἰκοσιπέντε ἀκόμη χιλιάδας φράγκων ἐπὶ λόγῳ.

Εἶχε καιρὸν μέχρι τῆς ἐπαύριον τὸ βραδύτερον νὰ πληρώσῃ τὰς εἰκοσιπέντε χιλιάδας φράγκων, ἄλλως ἠτιμάζετο.

Ἔκφρων περιήρχετο τὸ γραφεῖόν του μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς κατερυθρους ἐκ τοῦ πυρετοῦ, κρατῶν διὰ τῶν χειρῶν τὴν κεφαλὴν καὶ σκεπτόμενος τί ἐδύνατο νὰ πράξῃ.

Νὰ τὰς κερδίσῃ; καὶ πῶς; Νὰ τὰς δανεισθῇ; καὶ ἀπὸ ποῖον; Ὁ προϊστάμενός του ὁ ἀπότομος δικηγόρος, ὁ ἀδυσώπητος, δὲν ὑπῆρχε ἀμφιβολία ὅτι θὰ τὸν ἐθυσίαζε μᾶλλον πρὸς τιμωρίαν του παρὰ νὰ τὸν σώσῃ. Ποτὲ δὲν θὰ ἐτόλμα νὰ τοῦ ζητήσῃ. Ἐὰν ἤθελε ὁμολογήσῃ τὸ σφάλμα του ἦτο τὸ ἴδιον ὡς νὰ προυκάλει τὴν ἐξωσίν του, τὴν ἔνδειάν του, τὴν ἀτιμίαν του.

Καὶ οἱ ὀφθαλμοί του ἐστρέφοντο πρὸς τὸ χρηματοκιβώτιον τοῦ ὁποίου ἤξευρε τὸ μυστικὸν καὶ εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκοντο περὶ τὰς πεντήκοντα χιλιάδας φράγκων. Ἐκεῖ ἦτο ἡ σωτηρία του ἀλλὰ καὶ τὸ ἔγκλημα συγχρόνως.

Ἡ πρωΐα παρῆλθε μὲ τὴν φοβερὰν αὐτὴν ἀγωνίαν.

Ὁ κύριος Λάντς ἐπηγαινοήρχετο εἰς τὸ γραφεῖον καὶ παρετήρησε τὸν Γεώργιον κάτωχρον καὶ τὸ παράδοξον καὶ σκοτισμένον βλέμμα του.

— Μήπως εἶσαι ἀσθενής, τὸν ἠρώτησε ἀποτόμως δύο φορά.

— Ὄχι δὲν ἔχω τίποτε, ἀπήντα ὁ Γεώργιος μὲ ἠλλοιωμένην φωνήν.

Ἐξῆλθε περὶ τὴν ἑνδεκάτην, διὰ νὰ γευματίσῃ ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθη νὰ φάγῃ τίποτε.

Ἐπλανήθη εἰς τὰ βουλεβάρτα μὲ τὴν κεφαλὴν περιστρεφομένην κυριευόμενος ὑπὸ τῆς ἰδέας τῆς κλοπῆς.

Θὰ ἦτο τάχα κλοπή; Ὄχι. Ἁπλῶς θὰ ἐδανείζετο τριάντα χιλιάδες φράγκων ἐκ τῶν ὁποίων θὰ ἐπλήρωνε τὸ χρέος του καὶ θὰ ἐδοκίμαζε, θὰ ἐξεβιάζε τὴν τύχην του μὲ τὰς ἄλλας πέντε. Αὐτὸ ἦτο ὅλον.

Καὶ ἤκουε μίαν φωνὴν ἐνδόμυχον ἡ ὁποία τοῦ ἔλεγε· «θὰ κερδίσῃς, θὰ ἀντικαταστήσῃς τὸ ποσόν, θὰ σωθῆς . . . Μὴ διστάζῃς».

Γ'

Εἰς τὰς δύο ὥρας ἐπέστρεψε ἀναποφάσιστος εἰς τὸ γραφεῖόν του. Ἡ τιμή του ἐπάλαιε ἀκόμη μὲ τὸ ἐγκληματικὸν σχέδιόν του. Ὁ κύριος Λάντς εἰσῆλθε καὶ ἀφοῦ διέτρεξε τινὰ ἔγγραφα εἶπε εἰς τὸν Γεώργιον·

— Φεύγω διὰ τὸ Σατωρῶ πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς ὑποθέσεως Δελεβώ. Θὰ λείψω τρεῖς ἡμέρας. Χαῖρε.

Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ὁ Γεώργιος ἦτο μόνος. Κανεὶς μάρτυς ἐπίφοβος δὲν ὑπῆρχε· τὸ χρηματοκιβώτιον τὸν ἐδελίαζε, τὸν προσείλκυε. Μήπως θὰ ἔκλεπτε ὡς τέλους;

Ἔκλεισε τὴν θύραν ἐπιμελῶς καὶ ἀφῆκε τὴν κλεῖδα ἐπ' αὐτῆς ὅπως μὴ τὸν ἴδωσι ἀπὸ τὴν κλειδαριάν . . . Ἦτο ἕτοιμος . . . Κανεὶς δὲν ἠκούετο ἔξωθεν . . . Ἀμέσως ἐσχημάτισε τὸν ἀριθμὸν τοῦ χρηματοκιβωτίου . . . 702 . . . Αἱ χεῖρες του ἔτρεμον . . . ἡ καρδία του δὲν ἔπαλλε πλέον . . . Χονδραὶ σταγόνες ἱδρῶτος ἔρρεον ἀπὸ τὸ μέτωπον . . . τὸ βλέμμα του ἐσκοτίζετο . . . Ὅταν ἤνοιξε τὴν βαρειὰν θύραν, ὀπισθοχώρησε νομίσας ὅτι βλέπει ἐντὸς αὐτῆς κιτρίνην μορφὴν ἑτοιμοθανάτου ἡ ὁποία τὸν παρατηρεῖ προσηνῶς καὶ ὅτι ἤκουσε φωνὴν σβεννυμένην ὑπὸ τοῦ θανάτου νὰ τοῦ λέγῃ:

— Ἡ συνείδησις! . . .

Ἐσπόγγισε τὸ μέτωπόν του καὶ ἤρχισε νὰ γελᾷ. Οἱ δάκτυλοί του ἀνέσυρον σπασμωδικῶς τριάντα χαρτονομίσματα τῶν χιλίων φράγκων. Τὸ χρηματοκιβώτιον ἐπανεκλείσθη πάλιν. Τὰ παραπετάσματα τῶν παραθύρων ἀνεσύρθησαν ἔπειτα καὶ ὁ ἥλιος ἐπλημμύρισε τὸ δωμάτιον. Ὁ θόρυβος τῆς ζωῆς τῶν Παρισίων ἔφθανεν εὐκρινὴς μέχρι τῶν ὤτων του. Τίποτε δὲν παρήλλαξε. Μόνον ἕνας κλέπτης περισσότερον ὑπῆρχε.

Τὴν ἑσπέραν εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον ἐπλήρωσε τὸ χρέος του καὶ τὴν αὐγὴν ὅταν ἀνεχώρει μεθυσμένος ἐκ τοῦ παιγνιδίου καὶ κλονιζόμενος ἐκ τῆς κοπώσεως, ἔφερε εἰς τὸ θυλάκιόν του πεντήκοντα χιλιάδας φράγκων τὰς ὁποίας εἶχε κερδίσῃ.

Τὰς δέκα π. μ. αἱ τριάντα χιλιάδες φράγκων ἐπανέλαβον τὴν θέσιν των εἰς τὸ χρηματοκιβώτιον. Ἐτελείωσε. Τίποτε δὲν εἶχε πλέον νὰ φοβηθῇ. Τίποτε ἐκτὸς τῆς ἀναμνήσεως.

Ὅλην ὅμως τὴν ἡμέραν ἔτρεμε σπασμωδικῶς ἀναλογιζόμενος:

— Ἐὰν ὁ κύριος Λάντς ἐπανήρχετο . . . ἐὰν ἡ κλοπή μου ἀνεκαλύπτετο . . . ἐκ συμπτώσεως. Ἤμην χαμένος!

Δ'

Εἴκοσι ἔτη παρῆλθον. Ὁ κύριος Λάντς ἀπέθανε. Ὁ Γεώργιος δὲ Σαβερνὺ ἐνυμφεύθη, καὶ ἔγινε πρὸ πολλοῦ δικαστής. Τὸν εὑρίσκομεν πάλιν ἐξαντλημένα ἐκ τῆς ἐργασίας μὲ τὴν κόμην λευκοτάτην, προεδρεύοντα εἰς ἓν τῶν δικαστηρίων τῶν Παρισίων. Ἡ σύζυγός του ζῇ πάντοτε. Ἔχει μίαν θυγατέρα ἡ ὁποία εἶνε ἡ εὐτυχία της καὶ ἕνα υἱὸν διὰ τὸν

ΑΝΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

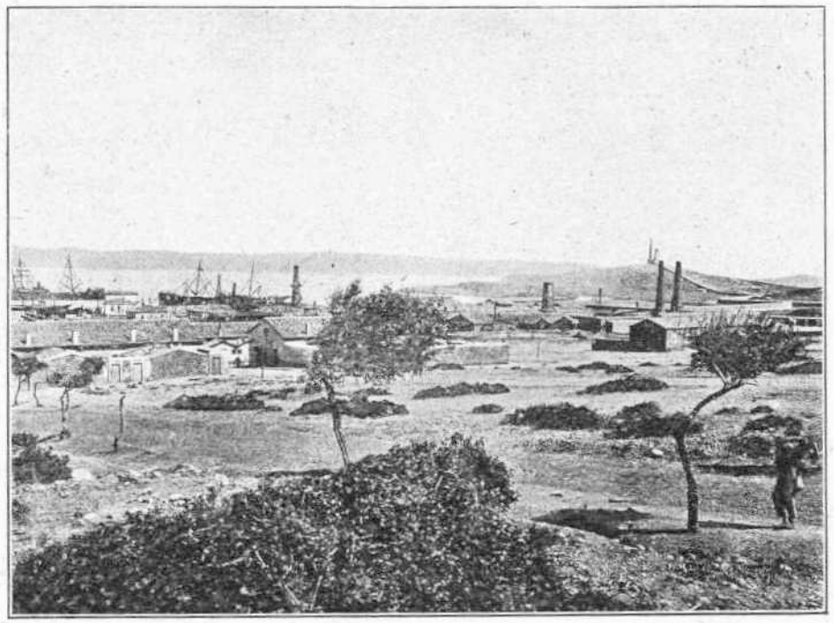

Λαύριον

ὁποῖον εἶνε ὑπερήφανος, καὶ ὅστις προορίζεται ὅπως ὁ πατήρ του, ὅπως ὁ πάππος του διὰ δικαστής.

Τίποτε δὲν λείπει ἀπὸ τὸν δὲ Σαβερνὺ διὰ νὰ εἶνε εὐτυχής. Καὶ εἶνε εὐτυχὴς διότι ἡ ἀνάμνησις τοῦ νεανικοῦ σφάλματός του ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐλησμονήθη κάπως. Ἡ ζωή του διέρρευσε ἔκτοτε ἄμεμπτος καὶ δικαιοτάτη. Ἠγαπᾶτο ὑπὸ ὅλων καὶ πρὸς ὅλους ἐφέρετο καλῶς.

Ἡ δικαστικὴ περίοδος, ἡ ὁποία ἄρχεται μετ' ὀλίγον δὲν παρουσιάζει ὑποθέσεις ἐνδιαφερούσας. Κοινοὶ κακοῦργοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῶν ὁποίων ὁ δὲ Σαβερνὺ φυλλομετρεῖ τὰς δικογραφίας. Τέσσαρες κλοπαὶ μόνον εὑρίσκονται μεταξὺ αὐτῶν.

Μία ὅμως διεγείρει πολὺ τὴν προσοχὴν τοῦ Γεωργίου. Τὴν διατρέχει μετὰ προσοχῆς καὶ ἡ καρδία του ταράσσεται καὶ οἱ ὀφθαλμοί του καλύπτονται ὑπὸ ἐρυθροῦ νέφους.

Ἐγείρεται τεταραγμένος μὲ τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ μετώπου του ἀναφωνῶν:

— Ἡ συνείδησις! ἡ συνείδησις!

Νομίζει ὅτι δὲν ἐννόησε καλὰ καὶ ἐπαναρχίζει πάλιν τὴν ἀνάγνωσιν. Ὄχι, δὲν ἠπατήθη. Αὐτὸ ἦτο. Ὁ Λαβαρδὲν ταμίας τοῦ ἐμπορικοῦ τῶν Ζανσέλμ ἦτο χαρτοπαίκτης — ὅπως ὁ Γεώργιος ἄλλοτε — Μιαν ἡμέραν ἔχασε καὶ ἔκλεψε πέντε χιλιάδας φράγκων ἐκ τοῦ ταμείου τοῦ προϊσταμένου του, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ κερδίσῃ καὶ νὰ τὰς ἀντικαταστήσῃ χωρὶς νὰ ἐγείρῃ ὑποψίας. — Πάντοτε ὅπως καὶ ὁ Γεώργιος ἄλλοτε! Ἀλλ' ἔχασε ὅμως καὶ δὲν ἐδυνήθη ν' ἀντικαταστήσῃ τὰ χρήματα. Τὸν ἀνεκάλυψαν. Συνελήφθη. Καὶ ἔμελλε τώρα νὰ δικασθῇ ἔμπροσθεν τοῦ κακουργιοδικείου.

— Καὶ θὰ τὸν δικάσω ἐγώ, ἐγὼ θὰ τὸν δικάσω! ἐψιθύρισεν ἔντρομος ὁ Γεώργιος. Εἶνε δυνατόν. Μήπως ὀνειρεύομαι! . . . Κατὰ πόσον τάχα εἶνε περισσότερον ἔνοχος ἀπὸ ἐμὲ αὐτὸς ὁ δυστυχής! Τὸ ἔγκλημά του δὲν εἶνε καὶ ἔγκλημα ἰδικόν μου; Θὰ τὸν καταδικάσω λοιπὸν ἐγώ; . . .

Ε'

Ἡ ἡμέρα τῆς δίκης ἔφθασε.

Ὁ Λαβαρδὲν παρουσιάσθη ἥρεμος σχεδὸν ἔμπροσθεν τοῦ κατερύθρου καὶ τρέμοντος προέδρου.

Ἡ δίκη δὲν θὰ ἦτο μακρά. Ὁ κατηγορούμενος ὡμολόγει:

— Δὲν εἶχα σκοπὸν νὰ κλέψω ἔλεγε, κλαίων ὁ Λαβαρδέν. Ἐνόμιζα ὅτι θὰ ἐκέρδιζα καὶ θὰ ἐδυνάμην ν' ἀντικαταστήσω τὰ χρήματα πρὶν ἐγερθῇ καμμιὰ ὑπόνοια. Εἶχα στὸ νοῦν ἐὰν ἡ κακοτυχία μ' κατέτρεχε πάντοτε, νὰ αὐτοκτονήσω. Δὲν μοῦ ἔδωσαν ὅμως καιρόν.

Ὁ πρόεδρος ἤκουε. Παρετήρει μ' ἐπίμονον προσοχὴν τὸν νέον ἐκεῖνον τὸν ἀπελπισμένον ὅστις ἔκλαιε καὶ παρεκάλει. Ἡ φαντασία του βαθυαδὸν εἰργάζετο παράδοξον μεταμόρφωσιν. Ἐνόμιζε ὅτι εὑρίσκετο ἐκεῖνος ἀπεκδυθεὶς τὴν δικαστικήν του τήβεννον, εἰς τὴν θέσιν τοῦ κατηγορουμένου καὶ ὅτι πρὸς αὐτὸν ἦσαν κατρφωμένα ὅλα τὰ ὑβριστικά, τὰ πλήρη οἴκτου βλέμματα τοῦ πλήθους . . . . .

— Κύριε πρόεδρε, ἔλεγε ὁ Λαβαρδέν, ἔχω μητέρα γραῖαν καὶ παράλυτον εἰς τὴν ὁποίαν ἔστελλα κατὰ μῆνα τὸ ἥμισυ τῶν μισθῶν μου διὰ νὰ ζήσῃ. Ἀγνοεῖ τὸ σφάλμα μου καὶ τὴν σύλληψίν μου. Ἐὰν μὲ καταδικάσετε δὲν θὰ εἶνε δυνατὸν πλέον νὰ τῆς τὸ κρύψουν. Ἐὰν δὲν ἀποθάνῃ ἀπὸ ἐντροπὴν καὶ ἀπελπισίαν, θὰ ἀποθάνῃ ἀπὸ πεῖναν! . . .

Ὁ δικηγόρος του ἔδειξε ἀρκετὴν εὐγλωττίαν.

Ὁ πρόεδρος ἐπεδοκίμαζε τὰ ἐπιχειρήματά του διὰ μηχανικῶν κινήσεων τῆς κεφαλῆς λησμονῶν

ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐπιδεικνύῃ πρόσωπον ἀτάραχον καὶ νὰ κρύπτῃ τὰ συναισθήματα του. Ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν τὸ βλέμμα τοῦ δικαστοῦ διεσταυροῦτο μὲ τὸ βλέμμα τοῦ κατηγορουμένου καὶ δὲν ἦτο ὁ κατηγορούμενος ὅστις ἐταπείνωνε τὸ ἐδικόν του.

Ὁ εἰσαγγελεὺς ἐζήτησε τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου ἐναντίον τοῦ Λαβαρδέν.

Ὁ πρόεδρος ἐσιώπα. Τὸν ἀτενίζουν ὅλοι· ἔπρεπε νὰ συγκεφαλαιώσῃ τὴν ὑπόθεσιν καὶ φοβεῖται μήπως δὲν ἔχει τὸ θάρρος. Βραδέως ὑπήκουεν εἰς τὸ καθῆκόν του. Ἀλλὰ εἶνε ὑπεράσπισις τοῦ κατηγορουμένου ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα λέγει...

Ἔπειτα ἀφοῦ ἔθεσε τὰ ἐρωτήματα εἰς τὰ ὁποῖα οἱ ἔνορκοι πρέπει νὰ ἀπαντήσουν ἐγκαταλείπει παραπαίων τὴν αἴθουσαν τοῦ δικαστηρίου.

Διέρχονται ὀλίγα λεπτά· ἀκούεται ἦχος κώδωνος.

Εἶνε οἱ ἔνορκοι.

Εἰσέρχονται καὶ κηρύττουν ἔνοχον τὸν Λαβαρδὲν παραδεχόμενοι μόνον ἐλαφρυντικὰς περιστάσεις.

Ὁ πρόεδρος εἶνε πολὺ τεταραγμένος. Ὠχρότατος μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς λάμποντας ἐκ παραδόξου ἀστραπῆς. Συχνὰ θέτει τὴν χεῖρά του ἐπὶ τοῦ φαλακροῦ μετώπου καὶ τῆς κεφαλῆς του, ὡς νὰ θέλει νὰ ἀποδιώξῃ φοβερὰν ὀπτασίαν. Μάτην ζητεῖ νὰ συναρμολογήσῃ τὰς ἰδέας του.

Διὰ φωνῆς βραδείας, χαριεντῆς, τραυλιζούσης, ἀρχίζει:

— Τὸ δικαστήριον παραδεχόμενον τὰς ἐλαφρυντικὰς περιστάσεις . . .

Ἡ φωνή του ἐξασθενεῖ ὀλίγον κατ' ὀλίγον . . . καὶ μόλις ἀκούεται ὅταν προφέρῃ:

— . . . Κατὰ συνέπειαν καταδικάζει τὸν Λαβαρδὲν εἰς δύο ἐτῶν φυλάκισιν καὶ εἰς τὰ ἔξοδα...

— Ὁ πρόεδρος ἐφαίνετο ἄρρωστος σήμερα, ἔλεγον οἱ δικηγόροι ἐξερχόμενοι.

Ὁ κύριος δὲ Σαβερνὺ ἐπέστρεψε εἰς τὸν οἶκόν του.

Δὲν ἀπήντησε τίποτε εἰς τὰς ἐρωτήσεις τῆς συζύγου του οὔτε ἀνταπεκρίθη εἰς τὰ φιλήματα τῆς θυγατρός του. Ἔπεσε ἀμέσως εἰς τὴν κλίνην του, καταπτυχόμενος ὑπὸ σφοδροῦ πυρετοῦ.

Ἐξετέλεσε τὸ καθῆκόν του, ἀλλὰ τὸ καθῆκόν του τόρα θὰ τὸν ἐφόνευε.

Τὴν αὐγὴν ἐντοσούτῳ ἐσηκώθη.

Ἐξῆλθε, παρουσιάσθη εἰς τὰ Ἡλύσια καὶ ἔλαβε συνέντευξιν μετὰ τοῦ προέδρου τῆς Δημοκρατίας ἐπὶ μίαν ὥραν σχεδόν. Ὅταν ἐξῆλθε, οἱ ὀφθαλμοί του ἦσαν ἐρυθροὶ ἐκ δακρύων.

Τὴν ἑπομένην ἀνεγράφετο εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως ἡ χάρις τοῦ Λαβαρδέν.

Τὴν αὐτὴν νύκτα ὁ δὲ Σαβερνὺ προσεβάλλετο ὑπὸ συμφορήσεως.

Ἔκειτο ἐπὶ τῆς κλίνης του ἀναίσθητος, περικυκλούμενος ὑπὸ τῆς ὀλοφυρομένης οἰκογενείας του. Κατὰ τὰς σπανίας στιγμὰς διαυγείας ἐστρέφετο πρὸς τὸν υἱόν του — ὅπως ἄλλοτε εἶχε κάμει καὶ ὁ γηραιὸς κόμης, ὁ πατήρ του, καὶ τοῦ ἔλεγε:

— Ἡ συνείδησις!

Αὕτη ὑπῆρξε ἡ τελευταία του λέξις.

(Jules Mary) (Μετάφρασις Ε.)

ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΚΡΙΕΖΗΣ

Εἷς ἐκ τῶν μᾶλλον ἐκπαιδεύτων ἀξιωματικῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ναυτικοῦ, γόνος τῆς ἐπιφανοῦς Ὑδραϊκῆς οἰκογενείας, ἥτις συνέδεσε τὸ ὄνομά της μετὰ τῆς ἐθνικῆς δόξης, ἐγεννήθη τῷ 1843. Ὁ πατήρ του Ἀντώνιος Κριεζῆς, ἀντιναύαρχος καὶ πολλάκις πρωθυπουργὸς ἐπὶ Ὄθωνος, προώρισε καὶ τὸν υἱόν του διὰ τὸ ναυτικὸν στάδιον καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν μειράκα εἰς τὴν Στρατιωτικὴν Σχολὴν τῶν Εὐελπίδων, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐξῆλθε δόκιμος, ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ Ὄθωνος.

Φέρων τὸν βαθμὸν ἀνθυποπλοιάρχου κατὰ τὸ 1868 ἀπῆλθεν ἐπὶ γαλλικοῦ πλοίου πρὸς τελειοτέραν ἐκπαίδευσιν. Ἀπὸ τοῦ 1874 ἤρχισε ν' ἀναμιγνύεται εἰς τὴν πολιτικὴν ἐκτεθεὶς τὸ πρῶτον βουλευτὴς ἐν Ὑδρᾳ. Ἐξελέχθη τὸ πρῶτον κατὰ τὰς ἐκλογὰς τοῦ 1874, καὶ κατόπιν ἐπανειλημμένως, καὶ ἐγένετο ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν, πρωθυπουργοῦντος τοῦ κ. Σωτηροπούλου κατὰ τὸν μάϊον τοῦ 1893.

Ὁ Ἐπαμεινώνδας Κριεζῆς φέρει τὴν σήμερον τὸν βαθμὸν τοῦ ἀντιπλοιάρχου. Διακρίνει δ' αὐτὸν, πλὴν τῆς τελείας ναυτικῆς μορφώσεως, εὐγένεια ἤθους ὑπέρτερος καὶ μειλιχιότης χαρακτῆρος ἄριστα συνάδουσα πρὸς μορφὴν σπανίου ἀρρενωποῦ κάλλους, προσόντα καθιστῶντα αὐτὸν λατρευτὸν πολιτευτὴν καὶ ἀξιαγάστον συνάδελφον. Διὰ τοῦτο ἡ «Ἑστία» ἐπιθυμοῦσα νὰ ἐπεκτείνῃ τὸν κύκλον τῶν προσωπογραφιῶν αὐτῆς καὶ πέραν τῶν στενῶν ὁρίων τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τέχνης, ἐνόμισε πρέπον ἐκ τῶν πρώτων νὰ καταστήσῃ γνωστὴν εἰς τὸν ἀπανταχοῦ ἑλληνισμὸν καὶ τὴν συμπαθεστάτην μορφὴν ἑνὸς τῶν ἀρίστων ἀξιωματικῶν τοῦ κατὰ θάλασσαν στρατοῦ μας.

Χ.

ΑΝΑ ΤΟΝ ΕΛΙΚΩΝΑ[1]

ΒΑΛΛΙΣΜΑΤΑ

Ἐὰν τώρα ἐφαρμόσωμεν τὰς παρατηρήσεις ταύτας ἐπὶ τῶν ἡμετέρων ἀντικειμένων τὸ συμπέρασμα εἶνε τὸ ἑξῆς: Τὰ ἀρχαῖα Σκανδιναυικὰ ᾄσματα ἵστανται ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ μεταιχμίου τῆς ἐπικῆς καὶ λυρικῆς ποιήσεως. Εἰς τὴν πρώτην ἀνήκουσιν ἀκόμη ὡς ἐκ τῆς διηγηματικῆς αὐτῶν φύσεως, καὶ διότι δι' αὐτὰ ἰσχύει ἀκόμη εἰς κοινὸς τοῖς πᾶσιν ἐθνικὸς τύπος. Ὡς ἐκ τῶν ὑποθέσεων των ὅμως ἐξέρχονται ἐκτὸς τῆς περιόδου ἐκείνης: Ἡ ἐπικὴ ἐποχὴ ὡς ἀντικείμενον ποιήσεως γνωρίζει μόνον Θεῶν καὶ ἡρώων μύθους, τὰ ὁποῖα ἀμφότερα πάλιν ἑνοῦνται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς φυλετικῆς παραδόσεως, ἐπειδὴ οἱ ἥρωες κατάγονται ἀπὸ τῶν θεῶν. Ἀλλὰ καὶ οἱ ποιηταὶ τῆς ἐποχῆς ταύτης φαίνονται τοῖς μεταγενεστέροις ἐν ὁμοίᾳ σχέσει, ἐν οἷᾳ τὰ ποιήματά των. Ἰσχύουν οὐχὶ ἕκαστος καθ' ἑαυτόν, ἀλλὰ πάντες ὡς γένος. Οἱ μεταξὺ αὐτῶν δεσμοὶ δὲν εἶνε τετεχνημένοι ἀλλὰ φυσικοί. Ὁ εἷς ἐργάζεται προπαρασκευάζων τὴν ἐργασίαν τοῦ ἑτέρου, ἀφοῦ ἕκαστος ἀγγέλλει τὸ νεώτατον καὶ θαυμασιώτατον καὶ οὕτω, ἀποτελεῖται ὡς ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ ὅλον, οἱ μεγάλοι ἐκεῖνοι μυθικοὶ κύκλοι, οἱ περιέχοντες τὰς τύχας, τοὺς ἀγῶνας καὶ τὸν τελικὸν ὄλεθρον ὁλοκλήρου ἡρωϊκοῦ κόσμου. Τοὐναντίον ἐν τοῖς ἀρχαίοις ᾄσμασιν ἡ ἐπικὴ συνάφεια τυγχάνει ἤδη λελυμένη. Δὲν συναρμολογοῦνται πρὸς διασκευὴν μεγάλων κύκλων· (μικρότεροι εὑρίσκονται ἐνίοτε)· καὶ τὰς ὑποθέσεις αὐτῶν παραλαμβάνουσιν ἀπὸ εὐρυτέρου κύκλου. Ὁ κύκλος οὗτος δὲν εἶνε ἡ ὑπὲρ τὸ σύνηθες μέτρον αἰρομένη πορεία τοῦ βίου τῶν ἡρώων, ἀλλὰ ἡ καθ' ἡμέραν ζωή, μὲ τὰ ἐναλλασσόμενα αὐτῆς γεγονότα, τὰ πάθη καὶ τὴν χαράν. Τὸ θέαμα τὸ ὁποῖον ἐν τοῖς λειψάνοις ἐξ ἐπικῆς ἐποχῆς προέχει μὲ τὸν αὐθάδη καὶ οὕτως εἰπεῖν σωματικὸν τρόπον ὑποχωρεῖ ἐνταῦθα μᾶλλον πρὸς τὸ βάθος. Ἀλλὰ οὗτος ὅλος ὁ κόσμος τῆς ποιήσεως — ὅπως εἰς τόσῳ πολλὰς σχέσεις ὁ βίος — βασίζεται ἐπὶ σκοτεινῶν θαυμαστῶν θεμελίων. Ἡ φύσις, ἐν ᾗ τὸ βόρειον ᾆσμα διατρίβει κατοικεῖται ἀκόμη ἀπὸ ἴδια, ἀλλόκοτα ὄντα, ἀπὸ φυσικὰς δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι κατεκρημνίσθησαν μὲν ἀπὸ τοῦ θρόνου τῆς προτέρας των αἴγλης, ἀλλ' ὅμως ἀκόμη κατὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους καὶ οἱονεὶ κλοπηδὸν ἀναμιγνύονται εἰς τὰς ἀνθρωπίνους τύχας. Διὰ πάντα ταῦτα ἡ ποίησις αὕτη ἐξαρτᾶται ἐν τοῖς γενικοῖς ἀπὸ μιᾶς ἀρχαιοτέρας, ἣν καὶ ἀναμιμνήσκει ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα.

Ἐπειδὴ μορραί τινες τοῦ γιγαντώδους παλαιοῦ κόσμου τῶν παραδόσεων ῥίπτουσι τὰς σκιὰς αὐτῶν ἐπὶ τῆς νέας ταύτης καὶ ῥωτεινῆς χώρας, ἀναμνήσεις τινὲς ἠχοῦσιν ἐκεῖθεν πρὸς τὰ ἐδῶ, ἀναμνήσεις ἀρχαίων ἡρωϊκῶν γενῶν καὶ ἀκόμη καὶ *ἐδικῶν* μύθων. Ἀλλὰ πάντα ταῦτα παρίστανται μεταβεβλημένα καὶ κινοῦνται ἐν στοιχείῳ ξένῳ καὶ νέῳ, τῷ λυρικῷ, ἐπειδὴ πάντα ταῦτα τὰ ᾄσματα βασίζονται ἐπὶ τοῦ νέου τούτου θεμελίου. Σχεδὸν πάντα προδίδουσι μίαν ποιητικὴν πρόθεσιν, τὴν ὁποίαν ματαίως θ' ἀνεζήτει τις ἐν τῇ ἐπικῇ ἐποχῇ. Ἀποκαλύπτουσι πᾶν τὸ καθ' ἕκαστον, μίαν θυμικὴν κατάστασιν, ἥτις εἰς τὴν διήγησιν χρησιμεύει μόνον ὡς πέπλος ἢ ἔκφρασις. Τὸ αἴσθημα εἶνε τὸ ὁποῖον ναὶ μὲν δὲν εὗρεν ἀκόμη τὴν καθ' αὐτὸ γλῶσσάν του, δὲν ἐκέρδησεν ἀκόμη λυρικὴν ἔξαρσιν, ἀλλὰ τὸ ὁποῖον ἐκ πασῶν τῶν ἀναμνήσεων ἐκλέγει ἐκείνας, αἵτινες τῷ εἶνε τὰ μάλιστα συμπαθεῖς, καὶ ἐν τῇ ἁπλῇ διηγήσει ἐκφράζεται μόνον ἀπεριτέχνως, ἄνευ ἀξιώσεων, ἀνωνύμως.

Οὕτως ὑποχωρεῖ ἡ ἀρελὴς παράδοσις, μέχρις οὗ, ὑπὸ νέων χειλέων παραλαμβανομένη, γείνῃ διερμηνεὺς ὁμοίων διαθέσεων. Οὐδενὸς καὶ παντὸς κτῆμα, αἰωροῦνται οἱ τόνοι τῶν ᾀσμάτων τούτων ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀπὸ στόματος εἰς στόμα, ἀπὸ καρδίας εἰς καρδίαν, ἔκφρασις κοινῶν πόνων, ἐλπίδων καὶ ἀναμνήσεων. αἰώνων φερουσῶν ἡλικίαν, καὶ ὅμως οὐδέποτε γηρασκουσῶν, ἀφοῦ ἡ ἀνθρωπίνη καρδία, ἥς τὴν ἱστορίαν διδάσκουσιν ἐν πολλαπλῶς μεταβαλλομέναις εἰκόσι, μένει διὰ τῆς πορείας τῶν χρόνων ἡ αὐτή. Τινὰ εἶνε μόνον εἰς στόνος, εἰς μόνος, ἀπείρως συγκινῶν παραπονετικὸς ἦχος, καὶ ὅμως δὲν καταλείπουσι τὸν διηγηματικὸν τρόπον· φαίνεται ὡς ἐὰν ἀναγγέλλουσι πραγματικόν τι γεγονός. Ἡ λυρικὴ αὕτη φύσις παρουσιάζεται καὶ ἐν ἰδιαιτέρῳ τινὶ προσόντι τῶν πλείστων Σκανδιναυϊκῶν ᾀσμάτων, καὶ τὸ προσὸν τοῦτο εἶνε ἡ *ἐπῳδός*.

Κατὰ τὸ περιεχόμενον αὐτῆς εἰμπορεῖ νὰ διαιρεθῇ εἰς τρία μέρη: Τὸ *πρῶτον* εἶδος παρουσιάζει τῷ ἀκροατῇ ἢ τὸ κύριον πρόσωπον, ἢ τὸ κύριον γεγονός, ἢ τέλος κυρίαν τινὰ περίστασιν τῆς διηγήσεως. Τὸ *δεύτερον* εἶδος ἐκφράζει ἁπλῶς ἐν γένει μὲν ποιητικὴν θυμικὴν διάθεσιν, εἴτε δι' ἐμψυχώσεως πρὸς ᾆσμα καὶ ποίησιν, εἴτε ἀκόμη συνεχῶς μόνον διὰ συμβολικῆς ὑποδείξεως. Τὸ θαλερὸν ἔαρ κατέστη ἐν ταῖς ἐπῳδοῖς ταύταις ἰδίᾳ τὸ σύμβολον τοῦ ἐσωτερικοῦ ἔαρος, ὅπερ ἀνατέλλει ἠχοῦν ἐν τῇ ψυχῇ καὶ ἄγει τὴν φαντασίαν εἰς ἄνθησιν. Ἡότε μὲν ὀνομάζεται αὐτολεξεί, ὡς ἐν ἐπῳδαῖς οἷαι αἱ: «Τὴν ἄνοιξι, 'ς τὴ μέση τῆς ἀνοίξεως». «Τὴν ἄνοιξι, ποῦ φαιδρὰ ὅλα τὰ πουλιὰ λαλοῦνε». Ἡότε δὲ δι' ἑνὸς τῶν γνωρισμάτων αὐτοῦ, ὡς: «Ἐπειδὴ τώρα τὸ δάσος ἀνθεῖ». «Ἐνῷ τὸ δάσος πρασινίζει». «Εἰς τὸν ῥοδῶνα». «Εἰς τὸ ἄλσος» κ.τ.λ.

Δὲν πρέπει νὰ παραζενευθῇ κανείς, ὅτι αἱ βραχεῖαι, πάντοτ' ἐπαναλαμβανόμεναι αὗται προτάσεις, δὲν εὑρίσκονται εἰς ἔκδηλον συνάφειαν μετὰ τοῦ περιεχομένου τῶν ᾀσμάτων. Εἶνε, ὡς εἴπομεν, μόνον ἡ ἔκφρασις μιᾶς ποιητικῆς διαθέσεως, εἶνε ἓν: «Κ' ἐγὼ ἤμην εἰς τὴν Ἀρκαδίαν», μὲ μίαν, ἤθελα νὰ εἴπω, συγκινητικὴν ἀδεξιότητα, ὑποδηλοῦσαν διὰ τῆς ἐνδελεχοῦς ἐπαναλήψεως τὴν γενικωτάτην καὶ ὅμως τόσον ἐγγὺς ἡμῶν κειμένην εἰκόνα. Ἐν τούτοις αἱ ὑποδείξεις αὗται δὲν περιορίζονται μόνον εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ ἔαρος, τοῦ θέρους, τῶν ῥόδων καὶ τῶν κρίνων. Καὶ ἄλλα ἀντικείμενα εἶχον κατακτήσει ἄλλοτε ἐν τῇ φαντασίᾳ τοῦ λαοῦ σπουδαίαν σημασίαν, καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῇ σημασίᾳ ταύτῃ χρησιμοποιοῦνται. Ἐν τῇ σχέσει ταύτῃ ἀναφέρομεν πρὸ πάντων τὴν φιλύραν. Εὑρίσκεται ἐν τοῖς πλείστοις τῶν ᾀσμάτων, χωρὶς νὰ δύναται νὰ δοθῇ ὁ λόγος τοῦ διατί. Ὡς ἐπὶ παραδείγματι: «Ὑπὸ τὴν φιλύραν». «Ἀλλὰ ἡ φιλύρα ἀκμάζει». «Ἡ φιλύρα τρέμει ἐν τῇ στάσει». «Ἐν τῷ μεταξὺ πρασινίζει ἡ φιλύρα ὡραῖα ἐπὶ τῆς νήσου». Ἡ φιλύρα ἄλλως, ἡ ὁποία ὄχι μόνον ἐν τῇ ἐπῳδῷ, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ᾄσμασι, τὰ ὁποῖα περὶ τὴν μαγείαν περιστρέφονται, παρουσιάζεται, συνεχῶς θεωρεῖται καὶ σήμερον ἀκόμη ὑπὸ τοῦ λαοῦ μετά τινος εὐλαβείας, ὡς μυστηριώδους σημασίας δένδρον ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ ὁποίου διατρίβουσιν οἱ πυγμαῖοι, τὰ δαιμόνια καὶ οἱ δράκοντες. Τὸ *τρίτον* εἶδος τῆς ἐπῳδοῦ τέλος δηλοῖ τὴν τάσιν τοῦ συναισθήματος, τὴν ἐν τῷ ἔρωτι ἐπικρατοῦσαν. Καὶ ἐκ τούτου τὰ παραδείγματα εἶνε τόσον συχνά, ὥστε δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ παρατεθῶσιν ἐνταῦθα. Παρατηρητέον μόνον, ὅτι ἐν τῇ σχέσει ταύτῃ ἡ ἐπῳδὸς εἶνε ἐνίοτε εἰρωνική. Αὕτη δ' ἡ εἰρωνεία ὁτὲ μὲν ἔχει ἀστείαν σημασίαν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅμως εἶνε σοβαρά. Πολλάκις ἔγκειταί τι τὸ βαθέως συγκινητικὸν ἐν αὐτῇ, ὡς ἐν τῇ ἐπῳδῷ τοῦ ἑπομένου Σουηδικοῦ βαλλίσματος: «Σεῖς χαίρεσθ' ὅλη μέρα».

Ἐν τῷ ἀπείρως περικαλλεῖ τούτῳ βαλλίσματι παρίσταται ἡ χαρὰ καὶ λύπη τοῦ κόσμου τούτου ἐν ἐπιδράσει αὐτοῦ ἐπὶ ἀγαπητοῦ νεκροῦ. Τὸ αὐτὸ ᾆσμα ἔχει καὶ ἑτέραν ἐπῳδόν: «Ποιὸς κόρτει τὰ φύλλ' ἀπ' τὸν κρίνο;» ἡ ὁποία ἐν χαριτοβρύτῳ καὶ σπανίᾳ εἰκόνι φαίνεται ἐκφράζουσα τὸ κράτος τῶν καταχθονίων δυνάμεων ἐπὶ τῆς ἀκμῆς καὶ τῆς ἀθωότητος καὶ τοῦ κάλλους, ἐνῷ ἡ πρώτη προθέτει ἐνώπιον τῆς ψυχῆς ἡμῶν τὰς χαρὰς καὶ τὰς λύπας τοῦ παρόντος.

Τοῦτο παρέχει ἀφορμὴν νὰ εἴπωμέν τινα περὶ τῆς διπλῆς ἐπῳδοῦ. Εἰς πλῆθος ᾀσμάτων ἡ ἐπῳδὸς ὑπάρχει ὄχι μόνον εἰς τὸ τέλος, ἀλλὰ καὶ πρὸ τοῦ μέσου τῆς στροφῆς. Ὀνομάζομεν τὴν τελευταίαν ταύτην *μεσῳδόν*, πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῆς ἐπῳδοῦ. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀμφότεραι ἔχουσι σχέσιν πρὸς ἀλλήλας, ὁτὲ μὲν οὕτως, ὥστε ἡ μία χρησιμεύει ὡς ἐπιβεβαίωσις τῆς ἑτέρας, ἢ κἂν ἔχει τὴν αὐτὴν σημασίαν, ὁτὲ ὅμως αἱ δύο ἐπῳδοὶ εὑρίσκονται ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἀλλήλας. Ἡ δ' ἀντίθετος αὕτη σχέσις πρὸς τὸ περιεχόμενον τοῦ ᾄσματος οὐδέποτε τυγχάνει ἄνευ σημασίας. Οὕτω λ. χ. ἐν τῇ ἐπῳδῷ: «Ἂν τὸ συλλογίζετο κανεὶς ὡρίμως» καὶ «Ὁ Κὺρ Βόλδ ἔρχεται πολὺ ὠργισμένος τὸν δρόμο!» Ἡ ἥσυχος ἐγκράτεια ἀντιτιθεμένη εἰς τὴν τυφλὴν παραφοράν, ἥτις ἐν τῷ ᾄσματι συνεπάγεται τὸ δυστυχὲς ἀποτέλεσμα. Ἀντίθεσις παρομοίου εἴδους μεταξὺ τῶν δύο ἐπῳδῶν δὲν εἶνε σπανία, ἐνίοτε ὅμως ὑποδεικνύεται μόνον συμβολικῶς, ἐνίοτε δ' ἐκφράζεται διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦτ' αὐτῆς τῆς ἐπῳδοῦ, ὁσάκις τὸ περιεχόμενον τοῦ ᾄσματος μέλλει νὰ περιπέσῃ ἀπὸ χαρᾶς εἰς λύπην. Ἐν τούτοις οὐχὶ πανταχοῦ εὑρίσκονται αἱ δύο ἐπῳδοὶ εἰς τὴν ἐνταῦθα σημειωθεῖσαν σχέσιν τῆς ἀντιθέσεως καὶ συναφείας. Εἰμπορεῖ ἑκάστη καθ' ἑαυτὴν ν' ἀνήκῃ εἰς ἰδιαίτερον γένος, κατὰ τὴν ἐνταῦθα ὁρισθεῖσαν διαίρεσιν. Κατὰ ταῦτα γίνονται καταληπταὶ αἱ ἐπῳδοὶ ἐν τῇ πρὸς τ' ᾄσματα συναφείᾳ των. Ὅπου δὲν εἰμπορεῖ νὰ ἀνακαλυφθῇ τοιαύτη, κατὰ τὰς ἐνταῦθα σημειωθείσας ἀρχάς, ἐκεῖ δύναταί τις θαρραλέως νὰ ἐπιρρίψῃ τὸ σφάλμα εἰς τὴν ἀβεβαιότητα καὶ τὴν σύγχυσιν τῆς παραδόσεως, δι' ἧς πολλαὶ ἐπῳδοὶ συνεδέθησαν μὲ ᾄσματα, εἰς ἃ οὐδέποτ' ἀρχικῶς ἀνῆκον.

Διισχυριζόμεθα λοιπόν, ὅτι μέχρι τοῦδε οὕτω μελετηθεῖσα ἐπῳδὸς δὲν εἶνε μὲν ἴδιον λυρικὸν προσὸν τῶν ᾀσμάτων ἐν γένει, ἀλλὰ καὶ ὅτι εἰς τὰ τρία εἴδη τῶν ἐπῳδῶν, ἃς ἔχομεν διακρίνει κατὰ τὸ περιεχόμενόν των, ἡ λυρικὴ αὕτη φύσις ἐκδηλοῦται ὁλονὲν ἰσχυρότερον καὶ ἐν κανονικῇ προόδῳ. Ἡ ἐπῳδὸς εἶνε ἐν γένει ἓν λυρικὸν προσόν, διότι πρῶτον μὲν δὲν ἀνήκει εἰς τὸ ἐπικὸν στοιχεῖον τῶν ᾀσμάτων, περιέχει τοὐναντίον μίαν σκέψιν ἐπ' αὐτοῦ, ἡ δ' ἐνδελεχὴς αὐτῆς ἐπανάληψις εἰμπορεῖ δεύτερον μόνον ἐν λυρικῇ προθέσει νὰ ἔχῃ τὸν λόγον της, δύναται ἐν ταὐτῷ νὰ διακρατήσῃ μίαν ὡρισμένην ἐντύπωσιν. Ἀλλὰ ἡ συγκράτησις μιᾶς δεδομένης ἐντυπώσεως ἢ αἰσθήματος εἶνε ἡ αἰτία καὶ ὁ σκοπὸς πάσης λυρικῆς. Πρὸς τούτοις καταφαίνεται ἡ λυρικὴ αὕτη φύσις τῆς ἐπῳδοῦ πάντοτε ἰσχυροτέρα καὶ ἐν τῇ ὑφ' ἡμῶν ὁρισθείσῃ τάξει. Μία σκέψις τοῦ ποιητοῦ περὶ ἑαυτοῦ ὑπόκειται πάσῃ λυρικῇ ὡς θεμέλιον. Αὕτη εὑρίσκεται ἤδη ἐν τῇ ἐπῳδῷ τοῦ πρώτου εἴδους, ἡ ἑνότης αὐτῆς ὅμως φαίνεται οὖσα μᾶλλον ἐξωτερικὴ ἢ ἐσωτερική, καταφαίνεται δὲ ἐν μιᾷ συλλήψει τοῦ περιεχομένου τῆς διηγήσεως ἐν ὀλίγαις γραμμαῖς. Ἡ ἐπῳδὸς εἶνε ἀκόμη ἐπικὴ κατὰ τὸ περιεχόμενον αὐτῆς, ἂν καὶ εἶνε λυρικὴ ὡς πρὸς τὴν πρόθεσιν. Ἐν τῷ δευτέρῳ εἴδει ἐκφράζεται διὰ τῆς σκέψεως ἐκείνης ἐσωτερικόν τι ἤδη θυμικὴ κατάστασις, ἀλλ' ὡς τι γενικώτατον καὶ ἀόριστον, τὸ ὁποῖον πρῶτον ἐν τῷ τρίτῳ εἴδει λαμβάνει ὡρισμένην ἔκφρασιν, καὶ διὰ τοῦτο εἰσέρχεται εἰς ἓν εἶδος ἀτομικῆς συνδέσεως μὲ τὸ περιεχόμενον τῆς διηγήσεως.

Τώρα δυνάμεθα νὰ ὁρίσωμεν ἀκριβέστερον τὴν ἔκφρασιν, ὅτι τὰ βαλλίσματα ἀποτελοῦσιν μίαν μετάβασιν ἀπὸ τῆς ἐπικῆς εἰς τὴν λυρικήν. Κατεδείξαμεν ὅτι ἐν τοῖς Σκανδιναυϊκοῖς δημοτικοῖς ᾄσμασι τὴν μετάβασιν ταύτην καθὼς καὶ τοὺς βαθμοὺς αὐτῆς τὴν σημειοῖ ἡ ἐπῳδὸς καὶ ἡ πάντοτε ἐπὶ πλέον ἀναπτυσσομένη λυρικὴ αὐτῆς φύσις. Ἀπὸ τῆς ἐπῳδοῦ τοῦ τελευταίου εἴδους μέχρι τῆς λυρικῆς ἓν μόνον χρειάζεται βῆμα. Ἡ τελευταία καταφαίνεται ἐν πολλοῖς νεωτέροις βαλλίσμασι δι' ἐμφύτων λυρικῶν σκέψεων, αἵτινες, καὶ εἰς τινα παλαιά, ὡς προσθήκη μεταγενεστέρας χειρὸς εὑρίσκονται, μέχρις οὗ παρουσιάζονται τὰ ᾄσματα τοῦ λυρικοῦ περιεχομένου. Συγχρόνως καὶ τὸ διηγηματικὸν ᾆσμα ἔχει χάσει ὅλως διόλου τὴν παλαιὰν ῥωμαντικὴν αὐτοῦ φύσιν. Τὸ λυρικὸν στοιχεῖον γεννᾶται ἀφ' ἑαυτοῦ ἐν ἐρωτικαῖς, διδακτικαῖς, σατυρικαῖς καὶ ἄλλαις τάσεσι, τὸ ὁποῖον ἐν μέρει μὲν

1 Ἴδε σελ. 155.

τὸ χειρίζεται αὐτὴ ὡς μέσον, ἐν μέρει δὲ γίνεται πάσης ποιήσεως ἐνδεής στιχουργικὴ χρονολογία.

Ὡς τελευταῖον τῶν Σκανδιναυϊκῶν παραθέτομεν τὸ ἀνωτέρω μνημονευθὲν Σουηδικὸν βάλλισμα, παραλλαγὴ τοῦ ὁποίου ὑπάρχει καὶ ἐν τοῖς ἡμετέροις δημοτικοῖς ᾄσμασιν.

Ἡ Χριστούλα κλαίει δάκρυα κλαίει αἷμα συχνά!
Ποιὸς τὰ κόφτει τὰ φύλλ' ἀπ' τὸν κρίνο;
Κλάψε κλάψε τὸν καλό της ἀπ' τὸ τάφο ξυπνᾷ.
'Εσεῖς χαίρεσθ' ὅλη 'μέρα!

—

Μὲ τ' ἀχνά του δαχτυλάκια κρούει τὴ θύρα τ' ἀργό.
Ποιὸς τὰ κόφτει τὰ φύλλ' ἀπ' τὸν κρίνο;
Σήκω ἄνοιξε Χριστούλα, νᾶμβω μέσα κ' ἐγώ.
'Εσεῖς χαίρεσθ' ὅλη 'μέρα!

—

Κανενὸς δὲν ἔχω τάξει γιὰ ναοθῇ νὰ τὸν ἰδῶ.
Ποιὸς τὰ κόφτει τὰ φύλλ' ἀπ' τὸν κρίνο;
Καὶ κανένα δὲν ἀρίνω νὰ ἔμβῃ μέσα ἐδῶ.
'Εσεῖς χαίρεσθ' ὅλη 'μέρα!

—

Σήκω ἄνοιξε, Χριστούλα, πάρ' μ' αὐτοῦ ποῦ εἶσαι σύ,
Ποιὸς τὰ κόφτει τὰ φύλλ' ἀπ' τὸν κρίνο;
'Εγὼ εἶμ' ὁ ναυτικός σου, ἡ ἀγάπη σου ἡ χρυσή.
'Εσεῖς χαίρεσθ' ὅλη 'μέρα!

—

'Εσηκώθηκ' ἡ κοπέλα τότε πλέον μὲ σπουδή.
Ποιὸς τὰ κόφτει τὰ φύλλ' ἀπ' τὸν κρίνο;
Μ' ἐλαφρὸ χεράκι πιάνει καὶ γυρίζει τὸ κλειδί.
'Εσεῖς χαίρεσθ' ὅλη 'μέρα!

—

Τὸν καθίζει σὲ κασέλα, μέσα θησαυροὶ χρυσοί,
Ποιὸς τὰ κόφτει τὰ φύλλ' ἀπ' τὸν κρίνο;
Μὲ ὁλοκάθαρο τοῦ πλύνει τὰ ποδάρια του κρασί.
'Εσεῖς χαίρεσθ' ὅλη 'μέρα!

—

'Εκαθήσανε 'ς τὴν κλίνη καὶ τὰ δυό τους τὴν καλή.
Ποιὸς τὰ κόφτει τὰ φύλλ' ἀπ' τὸν κρίνο;
Ὕπνο δὲν ἐκοιμηθήκαν, ἐσυντύχανε πολύ,
'Εσεῖς χαίρεσθ' ὅλη 'μέρα!

—

Μ' ἀρχινοῦν τὰ πετεινάρια νὰ φωνάζουν ἀκουστά.
Ποιὸς τὰ κόφτει τὰ φύλλ' ἀπ' τὸν κρίνο;
Ὁ νεκρὸς ἀπ' ἐδῶ πέρα νὰ παγαίνῃ χρωστᾷ.
'Εσεῖς χαίρεσθ' ὅλη 'μέρα!

—

'Εσηκώθηκε ἡ κοπέλα, 'ς τὴ στιγμὴ ἔχει ποδυθῇ.
Ποιὸς τὰ κόφτει τὰ φύλλ' ἀπ' τὸν κρίνο;
Ἀπ' τὰ δάσῃ ποῦ περνάει τὸ ναυτικὸ ἀκολουθεῖ.
'Εσεῖς χαίρεσθ' ὅλη 'μέρα!

—

Φθάνει εἰς τὸ κοιμητήριο τὸν τηραζ' ἡ κοπελιά.
Ποιὸς τὰ κόφτει τὰ φύλλ' ἀπ' τὸν κρίνο;
Τὰ χρυσόξανθ' ἀρχινοῦνε νὰ τοῦ πέφτουνε μαλλιά.
'Εσεῖς χαίρεσθ' ὅλη 'μέρα!

—

Δτὲς ἐπρόβαλ' ἐμορφοῦλα ἡ σελήνη ἡ χλωμή.
Ποιὸς τὰ κόφτει τὰ φύλλ' ἀπ' τὸν κρίνο;
Ὡς νὰ ἰδῇ, ὁ ναυτικός της ἀφανίσθη 'ς τὴ στιγμή.
'Εσεῖς χαίρεσθ' ὅλη 'μέρα!

—

Εἰς τὸν τάφο του καθίζει, 'δῶ θὰ μείνω ἡ φτωχή.
Ποιὸς τὰ κόφτει τὰ φύλλ' ἀπ' τὸν κρίνο;
Ὡς νὰ στείλῃ νὰ μοῦ πάρῃ ὁ Θεός μου τὴν ψυχή.
'Εσεῖς χαίρεσθ' ὅλη 'μέρα!

—

'Εκεῖ μέσ' ἀπὸ τὸν λάκκο ἡ φωνή του τῆς λαλεῖ.
Ποιὸς τὰ κόφτει τὰ φύλλ' ἀπ' τὸν κρίνο;
Εἰς 'ς τὸ σπίτι γύρνα πίσω, γύρν' ἀγάπη μου καλή.
'Εσεῖς χαίρεσθ' ὅλη 'μέρα!

Καὶ τὴ θλίψι παῦσε πλιά: Ὅταν κλαίῃς θλιβερή.
Ποιὸς τὰ κόφτει τὰ φύλλ' ἀπ' τὸν κρίνο;
Τὸ κιβοῦρι μου ἀπὸ αἷμα, κόκκινο αἷμα πλημμυρεῖ.
'Εσεῖς χαίρεσθ' ὅλη 'μέρα!

—

Ὅταν ὅμως τὴ μορφή σου τὴ φαιδρύνῃ ἡ χαρά.
Ποιὸς τὰ κόφτει τὰ φύλλ' ἀπ' τὸν κρίνο;
Τὸ κιβοῦρι μου γεμίζει μὲ τραντάφυλλ' ἀνθηρά.
'Εσεῖς χαίρεσθ' ὅλη 'μέρα!

Ὅπως ἐν τῇ Σκανδιναυϊκῇ οὕτω καὶ ἐν τῇ τῶν Γερμανῶν ποιήσει τὰ βαλλίσματα κατέχουσι θέσιν μεταξὺ τῆς λυρικῆς καὶ τῆς ἐπικῆς ποιήσεως. Μόνον ἐκ τῆς παραμελήσεως τοῦ μέρους τούτου τῆς ἀρχαίας γερμανικῆς φιλολογίας ἐξηγεῖται πῶς ἠδύνατο νὰ γεννηθῇ παρὰ τοῖς φιλολόγοις ἡ γνώμη, ὅτι ἡ ποίησις ἦτο ἄγνωστος ἐν Γερμανίᾳ, μέχρι τῶν χρόνων, καθ' οὓς ἐμιμήθησαν τὰς ἱσπανικὰς ῥωμάνσας καὶ τὰ γαλλικὰ βαλλίσματα. Τὴν ποίησιν ὅμως δὲν πρέπει νὰ τὴν ζητήσῃ τις ὑπὸ τὸν ἐξωτικὸν τοῦτον τίτλον ἐν τῇ ἀρχαιοτέρᾳ γερμανικῇ φιλολογίᾳ. Διότι — ὅπως καὶ ἄλλα δημώδη ᾄσματα ἐψάλλοντο — συγκατηριθμήθη χωρὶς ἀκριβεστέρου χαρακτηρισμοῦ ἐν τοῖς ποιήμασι, τὰ ὁποῖα οἱ Γερμανοὶ καλοῦσι λυρικὰ ἐν κυρίᾳ σημασίᾳ. Ἀλλὰ οὐδ' οἱ Ἱσπανοὶ διακρίνουσι μεταξὺ τῶν διηγηματικῶν καὶ τῶν ἄλλων δημωδῶν ᾀσμάτων, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται διὰ γενικοῦ ὀνόματος ῥωμάνσα. Οἱ Γερμανοὶ ὠνόμαζον πάντα τὰ τοιαῦτα δημώμη ποιήματα ᾄσματα, εἴτε ἦσαν διηγηματικὰ εἴδη εἴτε ἐξέφραζον συναισθήματα καὶ διανοήματα. Ἡ ἡλικία τῶν τοιούτων διηγηματικῶν δημωδῶν ᾀσμάτων, ἐν τῇ λαϊκῇ ῥάσει, ἐν Γερμανίᾳ ἀναβαίνει πολὺ πέρα τῶν αἰώνων τῆς Σουαβικῆς ἐρωτικῆς ποιήσεως. Ἐπειδὴ ταῦτα ἀκριβῶς τὰ ἀρχαιότατα Γερμανικὰ δημώδη ᾄσματα, περὶ ὧν γενικῶς μόνον ἔχομεν μίαν ἀόριστον γνῶσιν, φαίνεται ὅτι ἦσαν διηγηματικοῦ εἴδους. Ἐν τῇ ἀκμαίᾳ περιόδῳ τῆς Σουαβικῆς ἐρωτικῆς καὶ ἡρωϊκῆς ποιήσεως ἐπὶ ᾀσμάτων, τὰ ὁποῖα σήμερον καλοῦνται ῥωμάνσα ἢ βαλλίσματα ἐπρόσεχον ὄχι περισσότερον ἢ ἐπὶ τῶν πλειόνων καθ' αὐτὸ δημωδῶν ᾀσμάτων, εἰς τὸν ἱπποτικὸν τόνον ἔλαβεν ὑψηλοτέραν πτῆσιν. Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ ΙΔ' αἰῶνος τὰ κωμικὰ ᾄσματα, ἢ οἱ μίμοι π. χ. εἰς μίμος τοῦ Ἑρρίκου Φράουενλοβ, εἶχον τὸν τόνον τῶν βαλλισμάτων. Ἀλλὰ καὶ ὁ τύπος τῶν ᾀσμάτων τῶν ἀρχιψαλτῶν (Meistersänger), ὁ γεννηθεὶς ἐν τῇ Σουαβικῇ ἐποχῇ, δυνατὸν νὰ εἶχε μεταρρασθῇ τότε ἤδη εἰς τὸν τύπον τῆς διηγηματικῆς ποιήσεως. Ὁρατὸν καθίσταται τὸ γερμανικὸν διηγηματικὸν ᾆσμα ἐν τῇ γερμανικῇ φιλολογίᾳ κατὰ τοὺς χρόνους καθ' οὓς τὸ λαϊκὸν ᾆσμα ἐν γένει, παρὰ τὸ ἀστικὸν ᾆσμα τῶν ἀρχιψαλτῶν, κατέλαβε τὴν θέσιν τοῦ λυρικοῦ μέρους τῆς ἀρχαίας ἱπποτικῆς ποιήσεως. Ὁ ΙΕ' αἰὼν φαίνεται παραγαγὼν τὰς πλείστας τῶν τοιούτων ῥωμανσῶν ἐν Γερμανίᾳ· λοιπὸν ὁ αὐτὸς αἰών, καθ' ὃν παρόμοια εἴδη ποιημάτων ἐν Ἱσπανίᾳ, Ἀγγλίᾳ καὶ Σκωττίᾳ παρήχθησαν.

(Ἕπεται συνέχεια) Γ. ΒΙΖΥΗΝΟΣ

ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ ΕΚ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Ο ΑΡΚΤΟΜΥΣ Ἡ ΜΑΡΜΟΤΤΑ

Ἡ Μαρμόττα οὐδόλως εἶναι ὡραία· ἔχει κεφαλὴν βαρεῖαν, σῶμα ὀγκῶδες, τρίχωσιν βαθέου χρώματος καὶ χονδροειδῆ ὡς τὸ ἔνδυμα τοῦ ὀρεινοῦ, χαρακτῆρα δὲ δειλὸν καὶ ὄρος βαρύ, κεκοιμισμένον καὶ μελαγχολικόν. Διακρίνεται ὅμως διὰ τὴν εὐρυΐαν καὶ τὴν γλυκύτητα τοῦ βλέμματός της.

Μετὰ τὸν κάστορα, ἀρχηγὸν ἐν τῇ ἀρχιτεκτονικῇ ἐν τῷ κόσμῳ τῶν ζώων, ἕπεται ἡ μαρμόττα. Τὸ σχέδιον τῆς κατοικίας της ἀπαναχοῦ καὶ πάντοτε διατηρεῖται τὸ αὐτό· ἑκάστη γεννωμένη μαρμόττα φέρει ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ αὐτῆς κεχαραγμένον τὸ σχέδιον.

Περὶ τὸ τέλος τοῦ Ἰουλίου θέτει τὰ θεμέλια τῆς χειμερινῆς της οἰκίας ἐπὶ τῆς κλιτύος τοῦ ὄρους καὶ εἰς ὑπόνεμον μέρος· ἐν τῷ μέσῳ τῆς οἰκοδομῆς ἐκτείνεται εὐρεῖα αἴθουσα ἐστρωμένη, διὰ λεπτοῦ βρύου. Ἡ αἴθουσα αὕτη χρησιμεύει ὡς κοινὸν ὑπνωτήριον. Περὶ ταύτην στεροὶ κλαδίσκοι στηρίζουσι τὴν οἰκίαν. Εἰς τὰς γωνίας κλάδοι κεκλιμένοι διασταυροῦνται ὅπως τὰ τόξα τῶν κελλίων καὶ συμπληροῦσι τὴν στερεότητα τῆς κατοικίας.

Πρὸς τὴν κατοικίαν φέρουσι δύο διάδρομοι· ὁ εἷς χρησιμεύει διὰ τὰς μαρμόττας ὁ δ' ἕτερος διὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν τροφίμων. Ὁ πρῶτος εἶναι εἴσοδος τῶν κυρίων, ὁ δὲ δεύτερος τῆς ὑπηρεσίας.

Καταπληκτικὴ καθαριότης ὑρίσταται ἐν τῇ κατοικίᾳ. Ὄπισθεν τοῦ ὑπνωτηρίου εὑρίσκεται γωνία, ἐν ᾗ κατατίθενται αἱ ἀκαθαρσίαι. Ἡ γωνία φέρει προσκεκλιμένον μέρος, δι' οὗ τὰ πάντα πίπτουσιν ἔξω ἀπαλλάσσοντα τὸ ἐσωτερικὸν τῆς δυσωδίας. Ἐν τῇ κατοικίᾳ ταύτῃ τῇ εὐφυχώρῳ καὶ ὑγιεινῇ αἱ μαρμότται ὑπνώττουσιν ἐπὶ τρεῖς μῆνας.

Ὁ τρόπος τοῦ ἐργάζεσθαι τοῦ ζῴου εἶναι ἔτι περιεργότερος τοῦ ἔργου αὐτῶν. Αἱ μαρμότται ἐργάζονται ἀπὸ κοινοῦ. Ἕκαστος ἐργάτης κατὰ τὴν πεῖραν καὶ τὰς δυνάμεις του συμμετέχει τῆς ἐργασίας. Πατέρες, μητέρες, γέροντες, παιδία σύμπαντες ἀναλόγως τῶν δυνάμεών των συνεργάζονται. Ἐν τῇ μικρᾷ δημοκρατίᾳ τῇ κειμένῃ εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ ὄρους ἐπικρατεῖ θαυμάσιον πνεῦμα δικαιοσύνης καὶ ἀδελφότητος. Οἱ ἐργάται διαιροῦνται εἰς τρεῖς ὁμάδας. Οἱ μὲν οἰκοδομοῦσιν, οἱ δὲ κομίζουσι τὰ ὑλικὰ καὶ τέλος οἱ ἄλλοι συναθροίζουσι ταῦτα. Ἅπαντες ὅμως γνωρίζουσι τὰς διαφόρους ταύτας ἐργασίας καὶ τὴν ἐπαύριον δύνανται νὰ μεταλλάξωσι τὸ ἔργον των ἄνευ βλάβης τοῦ κοινοῦ ἔργου.

Συνήθως ὅμως εἰς τὰς μητέρας καὶ τὰ τέκνα ἀνατίθεται ἡ εὐκολωτέρα ἐργασία, ἡ συλλογὴ βρύων ὑπὸ τὰ δένδρα καὶ ἡ ἀποκοπὴ καλάμων χόρτου. Αἱ γηραιαὶ συναθροίζουσι τὰ ὑλικά, ἅτινα εὔρωστοι ἀκμαῖαι φέρουσιν εἰς τὴν οἰκοδομὴν ἐπὶ τοῦ περιεργοτέρου ὀχήματος, ὅπερ δύναταί τις νὰ φαντασθῇ.

Ὅταν ὁ σωρὸς τῶν βρύων καὶ τῆς χλόης συμπληρωθῇ καταρθάνει μία μαρμόττα καὶ τίθεται ὄπτιος, τοὺς πόδας πρὸς τὰ ἄνω ἔχουσα, μετ' ὀλίγον τὸ ἀκίνητον αὐτῆς σῶμα ἐξαφανίζεται ὑπὸ τὴν στιβάδα τῆς χλόης, τοῦ λεπτοῦ βρύου καὶ τῶν ἀρωματικῶν χόρτων. Μόνον ἡ νοήμων κεφαλὴ καὶ οἱ μεγάλοι μέλανες ὀφθαλμοὶ αὐτῆς διαφαίνονται. Ἡ θημωνία εἶναι ἕτοιμος· τὸ εὑρὺ μικρὸν ζῷον λαμβάνει ταύτην μεταξὺ τῶν τεσσάρων του ποδῶν, συμπιέζει αὐτήν, ἐναγκαλίζεται καὶ ἐκβάλλει ὀξὺν συριγμὸν σημαίνοντα «εἶμαι ἕτοιμος».

Τότε αἱ μαρμότται λαμβάνουσι καὶ σύρουσιν ἐλαφρῶς ἐκ τῆς οὐρᾶς τὸν περίεργον τοῦτον ἀχθοφόρον, ὅστις ὁμοιάζει πρὸς κατάδικον συρόμενον εἰς τὰ βασανιστήρια. Διὰ τοῦ παραδόξου τούτου τρόπου τὰ ὑλικὰ φέρονται εἰς τὴν οἰκοδομήν.

Ἡ ἄμαξα καὶ αἱ συνοδεύουσαι ταύτην μαρμότται, ἐξ ὧν τινὲς μὲν παραφυλάττουσιν, ἕτεραι προφυλάττουσι τὴν ἄμαξαν ἀπὸ τῶν θάμνων καὶ τῶν λάκκων, φθάνουσιν εἰς ὃ μέρος οἰκοδομεῖται ἡ κατοικία. Ἐκεῖ ἀνεμένοντο. Οἱ κτίσται σπεύδουσιν, ἐκφορτώνουσι τὸ ἀμάξιον, ὅπερ ἀμέσως στρέφεται ἐπὶ τῶν τεσσάρων αὐτοῦ ποδῶν κατευχαριστημένον ὡς ἐκτελέσαν τὸ καθῆκον αὐτοῦ. Διὰ τῶν βρύων θὰ κατασκευάσωσιν ἁπαλὴν κλίνην, διὰ τῆς χλόης τάπητα, διὰ τῶν κλαδίσκων τοῖχον.

Τὸ ἔργον τοῦ ἀχθοφόρου δὲν εἶναι ἐλαφρὸν καὶ ἡ ῥάχις τῆς μαρμόττας βεβαιότατα θὰ ὑποφέρῃ. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀγγαρεία αὕτη τελεῖται ὑφ' ἑκάστης μαρμόττας. Οὐδέποτε ἐπισυμβαίνει πλάνη ἢ ἀποποίησις ἐργασίας. Ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἔργων οὐδέποτε διατάσσει ἐργάτην τινά· ἑκουσίως ἕκαστος ἀναλαμβάνει τὸ ἔργον, θεωρῶν τοῦτο ὡς καθῆκον. Καίτοι ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν κορυφῶν βιοῖ ἡ μαρμόττα, δὲν ἀντέχει ὅμως εἰς τὸ ψῦχος. Ὅταν ὁ ἥλιος τοῦ Μαΐου διαχέῃ τὴν χαρὰν εἰς τὸ ὄρος, ἀναραίνονται αἱ μαρμότται εἰς τὰς καταπρασίνους κλιτύας τὰς πλήρεις ἀνθέων καὶ ἐντόμων, ὅπως χαιρετίσωσι τὸ ἔαρ καὶ τρωγαλίσωσιν ἀκρίδας τινάς.

Τὸ ἔαρ, τὸ σπινθηροβολοῦν ὡς ῥόδον, ἐκπλήττει καὶ χαροποιεῖ ταύτας· φαίνονται ὡς αἰχμάλωτοι εἰς οὓς ἀπεδόθη ἡ ἐλευθερία· μεθ' ὁπόσης ὀρέξεως γευματίζουσι, μεθ' ὁπόσης χαρᾶς παίζουσι μετὰ νηστείαν καὶ ἀνάπαυσιν τριῶν μηνῶν.

Ἡ βαρεῖα μαρμόττα καθίσταται τότε εὐσταλὴς καὶ ζωηρά, θηρεύουσα τὰ ἔντομα ἐν τῷ μέσῳ τῆς χλόης, ἀναρριχωμένη ἀπὸ βράχου εἰς βράχον. Ἐν ᾧ δὲ ὁ ὅμιλος διασκεδάζει, γηραιά τις μαρμόττα ἐπισκοπεῖ τὰ πέριξ καθημένη ἐπὶ λίθου τινὸς πλητταμένου ὑπὸ τοῦ ἡλίου. Ὅταν διακρίνῃ κυνηγὸν βαίνοντα πρὸς τὸ ὄρος ἢ ἀετὸν ἱπτάμενον εἰς τὰ ὕψη, ὁ σκοπὸς ἐκβάλλει συριγμὸν καὶ ἅπασαι ἐξαφανίζονται.

Ὁ ἀετὸς καὶ ὁ ἱέραξ ἰδοὺ οἱ ἀμείλικτοι ἐχθροὶ τῆς μαρμόττας. Οἱ δεσπόται οὗτοι τοῦ ἀέρος ἔχουσι κηρύξει τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ δυστυχοῦς τούτου ζῴου, ὡσὰν νὰ μὴ ἠνείχοντο τὴν ἀθωότητα, τὴν νοημοσύνην, τὴν ἐργασίαν. Μόλις ἐξελθοῦσα τῆς θερμῆς αὐτῆς κατοικίας, ἰδοὺ συλλαμβάνεται ὑπὸ τῶν ἀμειλίκτων ὀνύχων τοῦ ὀρνέου, φέρεται πρὸς τὸν οὐρανόν, κατασπαράσσεται· ὀλίγαι δὲ σταγόνες αἵματος πεσοῦσαι ἐπὶ τῆς χιόνος διηγοῦνται τὰ ἐν τῷ ἀέρι βασανιστήρια ταύτης.

Ν. Χ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

ΤΣΑΚΩΝΙΚΗ ΔΙΑΛΕΚΤΟΣ

Ἐν τῇ ἐπετηρίδι τοῦ 1894 τῆς Πρακτικῆς σχολῆς τῶν ἀνωτέρων σπουδῶν ἐν Παρισίοις ἐδημοσιεύθη σημείωμα τῶν ἐργασιῶν τοῦ πρὸ δύο ἐτῶν ἐπὶ τόπου μελετήσαντος τὴν τσακωνικὴν διάλεκτον κ. Hubert Pernot. Ἐν τούτῳ ἀναφέρεται πρῶτον ὅτι ὁ κ. Pernot ἀνεκάλυψε καὶ ἀντέγραψε χειρόγραφον ἐν τῇ ἐθν. Βιβλιοθήκῃ, ὅπερ θὰ χρησιμοποιήσῃ μεταγενεστέρως, δι' οὗ διαλευκαίνονται πολλὰ περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Πτωχοπροδρόμου. Ἔπονται ἔπειτα παρατηρήσεις τινὲς περὶ τῶν γραμματικῶν τῶν μέχρι τοῦδε γραφεισῶν, περὶ τῆς τσακωνικῆς διαλέκτου ὑπὸ τοῦ ἱερέως ἐν Λεωνιδίῳ Οἰκονόμου, ὑπὸ τοῦ Deville, καὶ ὑπὸ τοῦ κ. Deffner, οὗτινος τὰς ἐργασίας θεωρεῖ ὁ κ. Pernot ἐπιστημονικωτέρας τῶν προηγουμένων δύο, καίτοι τὸ ἔργον του ἀφῆκεν ἡμιτελὲς διότι δὲν περιέλαβε τὰ τῆς συντάξεως οὔτε τὰ τῆς μορφολογίας.

Ὁ κ. Pernot μὴ δυνηθεὶς νὰ παραμείνῃ ἐπὶ πολλοὺς μῆνας ἐν Λεωνιδίῳ, καὶ περιέλθῃ ὅλα τὰ χωρία τῆς Τσακωνιᾶς δὲν ἐξήντλησε τὸ θέμα του, παραλιπὼν τινας λεπτομερείας, αἵτινες ὅμως δὲν παραβλάπτουσι τὸ σύνολον τῶν μελετῶν του. Ἰδίᾳ δὲ παρετήρησεν ὅτι ὑπάρχουσι δύο ἰδιώματα τῆς τσακωνικῆς διαλέκτου εἰς τὰ 7 ἢ 8 χωρία εἰς τὰ ὁποῖα ὁμιλεῖται ἡ διάλεκτος αὕτη. Τὴν περὶ τῆς διαλέκτου ταύτης μελέτην του ὁ κ. Pernot θέλει ἐκδώσει κατὰ μονογραφίας μεμονωμένας. Ἐν τῇ ἐπετηρίδι δημοσιεύει ἐλάχιστον μέρος ταύτης, οἱονεὶ ἐκθέτων τὸν τρόπον τῆς ἐργασίας καὶ τὴν μέθοδον ἣν θέλει ἀκολουθήσει κατὰ τοὺς γλωσσολογικοὺς καὶ φθογγολογικοὺς νόμους, δι' ὃ πραγματεύεται μόνον περὶ τῆς λέξεως *ἀθί*, δι' ἧς οἱ τσάκωνες ὀνομάζουσι τὸν ἀδελφόν, καταδεικνύων ὅτι ἡ λέξις αὕτη κατὰ νόμους σταθερούς, οὓς ἀκολουθεῖ ἡ νεοελληνικὴ καὶ οἵτινες ἀπαντῶσιν εἰς πλεῖστα ἄλλων ἑλληνικῶν λέξεων, προέκυψεν ἐκ τῆς λέξεως *ἀδελφός*.

Μ.

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Συνεδριάσεις τῆς 19ης Ἰανουαρίου, τῆς 2ας, 16ης Φεβρουαρίου καὶ τῆς 2ας Μαρτίου. — Ὁ κ. Φερδινάνδος Νόακ ὡμίλησε περὶ Μυκηναίων ἀκροπόλεων κατὰ τὴν Κωπαΐδα λίμνην. Ὁ ῥήτωρ δι' ἰδίων παρατηρήσεων ἐπὶ τόπου ἐξηκρίβωσε τὴν ὕπαρξιν δύο μυκηναίων ἀκροπόλεων ἐπὶ νησιδίων κατὰ τὴν βορειανατολικὴν ἀκτὴν τῆς λίμνης, αἵτινες μετὰ τῆς γνωστῆς ἤδη τῆς καλουμένης σήμερον Γουλᾶς ἀπετέλουν μέρος τοῦ μεγάλου δικτύου τῶν ὀχυρωτικῶν ἐργασιῶν πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν προχωμάτων καὶ κολοσσιαίων ὑδραυλικῶν ἔργων, δι' ὧν οἱ παλαιότατοι κάτοικοι τῆς περὶ τὸν Ὀρχομενὸν χώρας, οἱ Μινύαι, οἱ πρὸ τῶν Τρωϊκῶν ἀκμάσαντες καὶ εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ παναρχαίου τῆς Ἑλλάδος πολιτισμοῦ ἀνήκοντες μετέβαλον τὰ ἀπέραντα τῆς Κωπαΐδος ἕλη εἰς καλλιεργήσιμον γῆν. Αἱ πρῶται περὶ τῶν ἔργων τούτων παρατηρήσεις συνδέονται μετὰ τῶν πρὸς ἀποξήρανσιν τῆς λίμνης ἐργασιῶν τῆς γαλλικῆς ἑταιρίας, περὶ ὧν ὁ κ. Καμπάνης διέλαβεν ἐν τῷ Bulletin τοῦ ἐνταῦθα γαλλικοῦ ἀρχαιολογικοῦ ἰνστιτούτου. Μέγα μέρος τῶν ἰσχυροτάτων καὶ κολοσσιαίων προχωμάτων, τὰ ὁποῖα οἱ Μινύαι ἀνήγειραν πρὸς διατάφρευσιν τοῦ ἑλώδους τόπου καὶ διευκόλυνσιν τῆς πρὸς τὰς καταβόθρας ροῆς τῶν ὑδάτων ἐξῆλθον εἰς φῶς, μόλις διὰ τῶν ἐργασιῶν τῶν τελευταίων ἐτῶν ἀπεσύρθησαν τὰ ὕδατα τῆς λίμνης. Τῶν ἀποξηραντικῶν τούτων ἔργων ἐναργῆ εἰκόνα παρέχει ὁ τοπογραφικὸς πίναξ, ὅστις εἶνε συνημμένος εἰς τὴν νεωτάτην τοῦ Ἐρνέστου Κουρτίου πραγματείαν περὶ τῶν προχωμάτων τῶν Μινυῶν. Τὰ ἔργα αὐτῶν κατόπιν κατεστράφησαν, πόλεις ὅλαι κατεποθησαν ὑπὸ τῶν ὑδάτων, τῶν ὁποίων ἡ διὰ τῶν καταβοθρῶν ἐκροὴ ἠμποδίσθη ὑπό τε φυσικῶν καταστροφῶν καὶ ὑπὸ τῶν Θηβαίων, τῶν πολεμίων τοῦ Μινυείου Ὀρχομενοῦ, μετὰ τρεῖς δὲ ὅλας χιλιετηρίδας προσπάθειαι γίνονται πάλιν πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς κατὰ τὴν 2αν πρὸ Χριστοῦ χιλιετηρίδα εὐημερίας τῆς χώρας ἐκείνης. Ὁ ῥήτωρ παρέχει κριτικὴν ἑρμηνείαν τῶν μυθολογικῶν παραδόσεων περί τε τῶν παναρχαίων τούτων καταστροφῶν καὶ περὶ τῆς σχέσεως τῶν ἔργων ἐκείνων πρὸς τοὺς Μινύας, τοὺς ὁποίους θεωρεῖ ἐξ ἀνατολῶν ἐλθόντας καὶ ἐκ τῆς Ἀττικῆς διὰ τοῦ Εὐρίπου ἐκ τοῦ λιμένος τῆς Λαρύμνης τὴν περὶ τὸν Ὀρχομενὸν καὶ τὴν Κωπαΐδα λίμνην καταλαβόντας. Ἡ κριτικὴ αὐτοῦ ἑρμηνεία τῶν μύθων ἀναφέρεται ἰδίως εἰς τὰς περὶ τῆς βοιωτικῆς Ἄρνης παραδόσεις, τῆς σχέσεως αὐτῆς πρὸς τὴν θεσσαλικὴν Ἄρνην καὶ πρὸς τὸν Μινύειον ἥρωα Ἀθάμαντα, τοῦ ὁποίου ἀκρόπολις ἦτο ὁ Γουλᾶς. Ἀκριβεστάτας παρατηρήσεις καὶ περιγραφὰς φέρει ὁ ῥήτωρ περὶ αὐτῆς τε καὶ τῶν δύο ἄλλων ὑπ' αὐτοῦ πρῶτον παρατηρηθεισῶν ἀκροπόλεων κατὰ τὴν εἰς τὰς καταβόθρας ἐκβολὴν τῶν κολοσσιαίων τάφρων. Ἡ ὅλη πραγματεία αὐτοῦ διαχέει νέον φῶς ἐπὶ τῶν μυθολογικῶν παραδόσεων περὶ τῆς παναρχαίας τῶν Μινυῶν ἐποχῆς. — Ὁ κ. Ἀνδρέας Σκιᾶς ὡμίλεῖ περὶ τῆς παριλισίου τοπογραφίας, ἀφορμὴν λαμβάνων ἐκ τῶν πέρυσιν ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ Ἰλισοῦ γενομένων ἐρευνῶν παρὰ τὴν σημερινὴν πηγὴν Καλλιρρόην. Ὁ κ. Σκιᾶς παρατηρεῖ ὅτι αἱ ἀνασκαφαὶ ἀπέδειξαν ὅτι ὄχι μόνον ἡ Ἐννεάκρουνος ἐκεῖ δὲν ὑπῆρξε ποτέ, ἀλλ' οὔτε κἂν πηγή τις πιθανῶς, ὑποθέτει δὲ καὶ τὴν κοίτην τοῦ Ἰλισοῦ ὅλως μεταβεβλημένην ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος μέχρι σήμερον (πλήρης ἡ ὁμιλία αὕτη περιέχεται ἐν τῷ νεωτάτῳ τεύχει τῶν πρακτικῶν τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιολογικῆς ἑταιρίας). — Ὁ κ. Χάρτβιγ ὡμίλεῖ περὶ θραυσμάτων ἀγγείων, ἐν οἷς παρουσιάζονται ὀνόματα τεχνιτῶν. — Ὁ κ. Βόλτερς περὶ ἀναγλύφου ἀναθηματικοῦ εἰς τὸν Ἀσκληπιόν. — Ὁ κ. Σμὶτ περὶ ἐκτύπων παραστάσεων ἐπὶ χαλκίνης πλακὸς ἐκ Βοιωτίας, τὰς ὁποίας σχετίζει πρὸς συγγενεῖς καὶ ὁμοίας ἄλλας παραστάσεις ἀγγείων. — Ὁ κ. Δαίρπφελδ κατὰ πάσας τὰς συνεδρίας ἀνακοινώνει περὶ τῶν παρὰ τὴν Ἐννεάκρουνον ἀνασκαφῶν, καθ' ἃς νοτίως τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀπεκαλύφθη αἴθουσά τις τῶν Ἰοβάκχων, τὸ Βακχεῖον, ὡς ὀνομάζει αὐτὸ ἐπιγραφὴ μακρὰ ἀνευρεθεῖσα ἐκεῖ ἐπὶ μικρᾶς στήλης μετὰ παρακειμένων βωμῶν τοῦ Διονύσου. Ἡ ἐπιγραφὴ εἶναι ἐκ τοῦ 3ου μετὰ Χριστὸν αἰῶνος, ἡ θέσις δὲ τοῦ Βακχείου πρέπει νὰ συμπίπτῃ μετὰ τοῦ πλησίον τῆς Ἐννεακρούνου ἱεροῦ τοῦ ἐν Λίμναις Διονύσου. — Ὁ κ. Βῖδε παρέχει ἀνάλυσιν τῆς πολὺ διδακτικῆς ταύτης ἐπιγραφῆς. — Ὁ κ. Μαξιμιλιανὸς Μάϋερ ἑρμηνεύει τὰ ἀρχαιολογικὰ ἐξαγόμενα αὐτῆς. — Αἱ περὶ τῶν ἀνασκαφῶν ἀνακοινώσεις τοῦ κ. Δαίρπφελδ ἀναφέρονται καὶ εἰς τὰς γενομένας πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ὑπονόμου τοῦ Πεισιστρατείου ὑδραγωγείου ἐργασίας, αἵτινες ἀπεκάλυψαν μέγα αὐτῆς μέρος μέχρις ἐγγὺς τοῦ ᾠδείου τοῦ Ἡρώδου. Αἱ τῆς χειμερινῆς περιόδου 1893/94 συνεδρίαι τῆς σχολῆς ἔληξαν κατὰ τὴν 2αν Μαρτίου.

Ἐδημοσιεύθη τὸ Καταστατικὸν τῆς ἐν Ἀθήναις ἀμερικανικῆς Σχολῆς, τὴν ὁποίαν διευθύνει ὁ κ. Κάρολος Βαλδσταῖν. Τὰ εἰσοδήματα τῆς Σχολῆς, τὴν ὁποίαν συντηροῦν 20 ἀμερικανικὰ πανεπιστήμια καὶ σχολεῖα, πληρόνονται κατ' ἔτος ἕκαστον 250 τάλληρα, ἀνῆλθον περίπου εἰς 7,705 τάλληρα, αἱ δὲ δαπάναι εἰς 5,611,96. Ἡ λογοδοσία τοῦ διευθυντοῦ περιέχει ἐκτενεῖς πληροφορίας περὶ τῶν ὑπὸ τῆς Σχολῆς ἐνεργουμένων ἀνασκαφῶν καὶ ἰδίᾳ τῶν ἐν τῷ Ἡραίῳ τοῦ Ἄργους, αἱ ὁποῖαι ἐξακολουθοῦν.

— Αἱ ἐργασίαι πρὸς στερέωσιν τοῦ κινδυνεύοντος νὰ καταπέσῃ ἐπιστυλίου τοῦ Παρθενῶνος προχωροῦν, μετ' ὀλίγας δ' ἡμέρας ἀποπερατοῦται ἡ σύνδεσις αὐτοῦ. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ἡ κυβέρνησις σκέπτεται νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς στερεότητος ὅλων τῶν ἀρχαιολογικῶν μνημείων τῆς πρωτευούσης, διότι ὁ καιρὸς καὶ διάφορα ἄλλα φυσικὰ αἴτια ἐπιφέρουσι πάντοτε ἐπ' αὐτῶν βλάβας, τὰς ὁποίας καθήκον ἔχει νὰ ἐπανορθώνῃ. Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς γενομένης ἐπὶ τοῦ Παρθενῶνος ἐργασίας θὰ ληφθοῦν προφυλακτικὰ καὶ διὰ τὸ λεγόμενον Θησεῖον μέτρα, καθόσον ἀπὸ τῆς βορείας πλευρᾶς αὐτοῦ ἐπικρέμαται μέρος τοῦ γείσου, ὅπερ κινδυνεύει νὰ καταπέσῃ.

— Σπουδαιοτάτη ἀρχαιολογικὴ ἀνακάλυψις ἀγγέλλεται ἐξ Αἰγύπτου. Εἰς τὴν παρὰ τὴν Σαχάραν πυραμίδα τοῦ Δαπιούρ, ὅπου γίνονται ἀνασκαφαὶ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ κ. Μόργαν, διευθυντοῦ τοῦ Μουσείου τῶν αἰγυπτιακῶν ἀρχαιοτήτων, ἀνεκαλύφθη εἰς βάθος 25 ποδῶν ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους αἴθουσα 230 ποδῶν πλάτους, κατεσκευασμένη ἐντὸς τοῦ βράχου. Ἐν αὐτῇ ἀνευρέθησαν ἑνδεκα τάφοι ἀνωτέρων λειτουργῶν, ἀνερχόμενοι εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς δωδεκάτης δυναστείας, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ σαρκοφάγος μιᾶς βασιλίσσης. Ἐκ τούτου ἐσχηματίσθη ἡ πεποίθησις ὅτι ἡ αἴθουσα εἶνε ἡ νεκρόπολις τοῦ βασιλέως Οὐζουρτάζου, τοῦ ὁποίου ἐπὶ τέλους ἀνεκαλύφθη καὶ ὁ τάφος μετὰ τῶν θησαυρῶν. Τὰ ἐν τοῖς τάφοις τούτοις εὑρεθέντα κοσμήματα εἶνε ἐκτάκτου ἱστορικῆς καὶ τεχνικῆς σημασίας.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Πίθτις ὀκύλου.

Ἀπὸ συρμοῦ πλησιάζοντος εἰς τὸ Μοντρεάλ τοῦ Καναδᾶ παρετήρησεν ὁ ὁδηγὸς τῆς ἁμαμάξης σκύλον τινὰ ἐπὶ τῆς γραμμῆς, ὅστις ἐγαύγιζε καὶ ἐφώναζε δι' ὅλων του τῶν δυνάμεων· ὁ ὁδηγὸς ἐσύριζεν ἐπανειλημμένως διὰ τῆς μηχανῆς, ὅπως ἐκδιώξῃ τὸ ζῶον, ἀλλ' εἰς μάτην, τοῦτο δὲν ὑπεχώρει, τέλος δὲ κατεπλακώθη καὶ ἐρονεύθη ὑπὸ τῆς ἁμαμάξης· τεμάχια λευκοῦ ὑφάσματος, ἅτινα παρετήρησεν ὁ ὁδηγὸς ἐπὶ τῶν τροχῶν ταύτης προσκολλημένα τὸν ἠνάγκασαν νὰ σταματήσῃ μετ' ὀλίγον τὸν συρμὸν ὅπως ἐξετασθῇ τὸ πρᾶγμα. Ὑπὸ τὸ πτῶμα τοῦ ζώου εὑρέθη μικρὸν παιδίον τεθνεός, ὅπερ, ὡς εἰκάζεται, περιπατοῦν προηγουμένως ἐπὶ τῆς γραμμῆς, κατελήφθη ἔπειτα ὑπὸ ὕπνου καὶ ἐκοιμήθη ἐπ' αὐτῆς. Ὁ πιστὸς φύλαξ ἔδωκεν εἰς τὸν πλησιάζοντα συρμὸν σημεῖα ὅπως σταματήσῃ, ἀλλὰ ταῦτα δὲν ἠξιώθησαν προσοχῆς. Οὕτως ἀπέθανεν ὁ κύων ἐπὶ τῆς σκοπιᾶς του, θῦμα τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ καθήκοντος.

Ἡ ἀντοχὴ τῆς γάτας.

Περὶ τῆς ἀντοχῆς τῆς γάτας μαρτυρεῖ τὸ ἑξῆς γεγονὸς συμβὰν ἰσχάτως ἐν Ζόλχωβ. Ἡ σύζυγος ἐμπόρου τινὸς ἐκεῖ ἤκουσεν ἡμέραν τινὰ ἀσθενὲς μιαούρισμα προερχόμενον ἐκ τῆς σοφίτας, ὅπου εὑρίσκετο μέγα κιβώτιον. Ἀνοίξασα αὐτὸ εἶδεν ἐξελθοῦσαν γάταν κάτισχνον καὶ βραδέως κινουμένην ἐκ τῆς ἀδυναμίας· ἀπεδείχθη δὲ ὅτι τὸ κιβώτιον τοῦτο εἶχε κλεισθῇ 18 ἡμέρας πρότερον χωρὶς ν' ἀνοιχθῇ ἐν τῷ μεταξὺ καθ' ὅλον τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα καὶ ὅτι ἡ γάτα εἶχεν εἰσέλθει ἀπαρατήρητος ἐν αὐτῷ καὶ εἶχε μείνει νῆστις, ἐπὶ τόσον χρόνον καὶ ἐν χώρῳ ἀτελέστατα ἀεριζομένῳ. Μετ' ὀλίγων ἡμερῶν ἐλευθερίαν καὶ καλὴν τροφὴν ἡ γάτα ἀνέλαβε τὴν προτέραν εὐρωστίαν.

Τηλεφωνικὴ ἐφημερίς.

Ἐν Βουδαπέστῃ ἱδρύθη ἡ πρώτη τηλεφωνικὴ ἐφημερὶς τοῦ κόσμου. Ὁ συνδρομητὴς πληρόνει φρ. 3,85 κατὰ μῆνα καὶ λαμβάνει κατ' οἶκον, διὰ τοῦ τηλεφώνου, τὰς τελευταίας πολιτικάς, τοπικὰς ἢ ἐμπορικὰς εἰδήσεις, προερχομένας ἐκ τοῦ κεντρικοῦ γραφείου. Τὸ γραφεῖον τοῦτο διαιρεῖται εἰς δύω τμήματα, τὸ τῆς συντάξεως, τὸ ὁποῖον λαμβάνει τὰ τηλεγραφήματα καὶ τὰς προφορικὰς διακοινώσεις, τὰς ἐγγράφει, τας κατατάσσει καὶ τὸ τμῆμα τῆς δημοσιεύσεως. Ἐν τούτῳ πεπειραμένοι ὑπάλληλοι μεταδίδουσιν εἰς τοὺς συνδρομητάς, τὸ κείμενον τῶν χειρογράφων, ἅτινα λαμβάνουσιν ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν. Ἡ ὑπηρεσία τῆς τηλεφωνικῆς ἐφημερίδος διαρκεῖ ἀπὸ τῆς 8ης τῆς πρωΐας μέχρι τῆς 9ης τῆς ἑσπέρας.

Γίγας καὶ Νάνος.

Εὑρίσκοντο πρό τινος ἐν Λονδίνῳ καὶ μεγάλως ἐκίνησαν τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κοινοῦ δύο νεάνιδες καλούμεναι ἡ μία Ἐλισάβετ Λύσκα, ἡ δὲ ἄλλη πριγκίπισσα Τοπάζιο. Ἡ τελευταία εἶναι νάνος ἔχουσα ὕψος μόλις 65 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου· μελλοντι μικροτάτη ἡ ἡ πριγκίπισσα εἶναι θαυμασία τὴν ἀναλογίαν. Ἐγεννήθη ἐν Buenos Ayres ἐκ γονέων γάλλων καὶ ἔχει ἡλικίαν 15 ἐτῶν· ζυγίζει 5 χιλιόγραμμα, ἔχει πόδα 9 ἑκατοστῶν. Ὁμιλεῖ δὲ ἄριστα τὴν ἱσπανικήν, τὴν ἀγγλικὴν καὶ τὴν γαλλικήν. Ἡ σύντροφός της Ἐλισάβετ ἀπ' ἐναντίας ἔχει διαστάσεις γιγαντιαίας. Ἐγεννήθη ἐν Ῥωσσίᾳ, ἔχει ἡλικίαν 14 ἐτῶν μόνον, ὕψος δὲ 2 μέτρων καὶ 30 ἑκατοστῶν καὶ ζυγίζει 180 χιλιόγραμμα. Ἡ κολοσσιαία αὕτη κόρη ἐξητάσθη ὑπὸ τοῦ περιφήμου ἰατροῦ Βιρχόβ, ὅστις εἶπεν ὅτι μέχρι τῆς τελείας αὐτῆς ἀναπτύξεως θ' αὐξήσῃ 35 ἑκατοστά, ὥστε ὑποτίθεται ὅτι μετὰ 4 ἢ 5 ἔτη ἡ νέα γίγας θ' ἀποκτήσῃ τὸ ἀξιόλογον ἀνάστημα μέτρων 2 καὶ 60 ἑκατοστῶν.

Τηλεγραφικὴ κατάχρησις.

Ἐὰν ἠδύναντο οἱ θαυμασταὶ τοῦ τηλεγράφου, πρό τινων δεκάδων ἐτῶν, νὰ ἴδωσιν ὡς ἐν ὀπτασίᾳ τὸ τεράστιον σύμπλεγμα τῶν τε ὑπογείων καὶ ἐναερίων συρμάτων, τὰ ὁποῖα εἶνε σήμερον κοινὰ εἰς τὰ μεγάλα ἐμπορικὰ κέντρα τοῦ πολιτισμένου κόσμου, δὲν θὰ ἐπίστευον τοὺς ὀφθαλμούς των· οὔτε θὰ ἐμάντευον ποτὲ ὅτι νέα ἀπηγορευμένη βιομηχανία ἤθελεν ἐφευρεθῇ, συνισταμένη εἰς τὴν κρούσιν τῶν ἠλεκτρικῶν συρμάτων μὲ τὴν πρόθεσιν ὅπως φαυλόβιοι ἄνθρωποι λαμβάνωσι γνῶσιν τηλεγραφημάτων μὴ προωρισμένων δι' αὐτούς, καὶ πορίζωνται ἐντεῦθεν ἀθέμιτον ὄφελος. Τοῦτο συμβαίνει τώρα ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ, ὅπου συμμορία συρματοκρουστῶν, ἀποτελουμένη ἀπὸ εἰκοσιπέντε περίπου ἀσυνειδήτους τηλεγραφικοὺς ὑπαλλήλους καὶ ἄλλους τόσους ὑποδεεστέρους ἐργάτας, ἐξασκοῦσιν ὡς τακτικὸν ἐπάγγελμα τὸ νὰ κρούσωσι τὰ σύρματα δι' ὧν ἀποστέλλονται τ' ἀποτελέσματα τῶν ἱπποδρομικῶν ἀγώνων, ὥστε διὰ τῆς εἰδήσεως ἣν πορίζονται οὕτω νὰ δύνανται νὰ λαμβάνωσι γενναίαν μερίδα ἀπὸ τοὺς διαφόρους ἱπποδρομικοὺς συνδυασμοὺς καὶ τὰ στοιχήματα. Ἐκτελοῦσι δὲ τὸ ἔργον των μὲ τὸν ἀναιδέστερον τρόπον, πολλάκις ἀναμιγνυόμενοι εἰς τὰ σύρματα ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι εἶνε ἐργάται μισθωθέντες ὅπως κάμωσιν ἐπισκευάς, καὶ λέγεται ὅτι εἶνε πολὺ δύσκολον νὰ περισταλῇ ἡ βιομηχανία των.

Ἀντίδοτον κατὰ τοῦ καμάτου.

Πολλὰ ἐλέχθησαν τὸ πάλαι καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις περὶ καταποτίων, φύλλων φυτῶν, κτλ. ἐχόντων τὴν ἰδιότητα νὰ δίδωσιν εἰς τὸν ἄνθρωπον δύναμιν πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ καμάτου. Τὸ νεώτατον τοιοῦτο ἀντίδοτον περιγράφει ἀνταποκριτὴς τῆς ἀγγλικῆς ἐφημερίδος *Ὑγείας*, ὡς εἶδος καταποτίου ἀντικαθιστάνοντος τήν τε τροφὴν καὶ τὴν πόσιν. Ἐδοκιμάσθη τελευταῖον ἐπί τινος λόχου στρατιωτῶν Ῥωμούνων, οἵτινες διήνυσαν ἑβδομήκοντα πέντε μιλίων πορείαν εἰς εἰκοσιεπτὰ ὥρας, ὡς μόνην τροφὴν ἔχοντες ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ τὰ εἰρημένα καταπότια. Κατ' ἀρχάς, ἕκαστος τῶν ἀνδρῶν ἐλάμβανεν ἐν ἀνὰ πᾶσαν ἡμίσειαν ὥραν, ὕστερον δὲ, τρία πᾶσαν ὥραν· τὰ αὐτὰ καταπότια διαλυθέντα εἰς μικρὰν ποσότητα ὕδατος, ἐδόθησαν καὶ εἰς τοὺς ἵππους, τοὺς συνοδεύοντας τὸν λόχον. Εἰς τὸ τέρμα τῆς πορείας, οἵ τε ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ στρατιῶται ἐβεβαίουν ὅτι δὲν αἰσθάνονται τὸν παραμικρὸν κόπον καὶ ἐξύμνουν τὴν ῥωστικὴν δύναμιν τῆς νέας ταύτης συνθέσεως. Περιέχει δὲ τὸ καταπότιον, ὡς λέγεται, μεγάλην ποσότητα καφείνης.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά

Ὁ γάλλος ἀκαδημαϊκὸς Πέτρος Λοτί, ὁ ταξειδεύων ἤδη εἰς Παλαιστίνην, θέλει δημοσιεύσει τὰς ἐκ τοῦ ταξειδίου ἐντυπώσεις του εἰς Ἀμερικανικὴν ἐφημερίδα, ἡ ὁποία, ἐκτὸς τῶν ἐξόδων τοῦ ταξειδίου, θὰ πληρώσῃ εἰς αὐτὸν πεντήκοντα χιλιάδας φράγκων.

— Ὁ γνωστὸς γάλλος συγγραφεὺς Παῦλος Φλᾶ, ἐξέδωκε κατ' αὐτὰς νέον τρυφερώτατον καὶ αἰσθηματικώτατον μυθιστόρημα ὑπὸ τὸν τίτλον: «*Δύο πάσχουσαι ψυχαί*». Ὁ Φλᾶ εἶνε γνωστὸς διὰ τὰς μελέτας αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ Βαλζὰκ, τὸν ὁποῖον θαυμάζει. Ἡ τέχνη του ὑπενθυμίζει πολὺ τὴν τοῦ μεγάλου διδασκάλου, ἰδίᾳ δὲ τὸ τελευταῖόν του μυθιστόρημα.

— Ἐπίσης εὐνοϊκώτατα κρίνεται καὶ τὸ μυθιστόρημα τοῦ Φερνάνδου Βανδερέμ, ἐπιγραφόμενον *La Cendre*. Εἶνε ἡ πλήρης πνεύματος καὶ πρωτοτυπίας ἱστορία νεκροῦ ζωγράφου, ὁ ὁποῖος ἐκδικούμενος μίαν ἐρωμένην του, ἡ ὁποία τὸν ἠπάτησε, ἀπατᾷ καὶ αὐτὸς ὅλας του τὰς ἄλλας.

— Ἡ Πολυτεχνικὴ Σχολὴ τῶν Παρισίων θὰ ἑορτάσῃ προσεχῶς ἑκατονταετηρίδα ἀπὸ τῆς ἱδρύσεώς της. Πρὸς τοῦτο ἀπετελέσθη εἰδικὴ ἐπιτροπή. Θὰ ἐκδοθῇ λεύκωμα, συνοψίζον τὴν ἑκατονταετῆ ἐργασίαν τῆς Σχολῆς, θὰ κοπῇ δὲ ἀναμνηστικὸν μετάλλιον.

— Καταπληκτικαὶ εἶνε αἱ πρόοδοι τοῦ ῥωσσικοῦ περιοδικοῦ τύπου διὰ τὴν παρισινὴν αὐτοῦ ἀλήθως φιλοκαλίαν. Ἔχομεν ὑπ' ὄψιν μας ῥωσσικὸν περιοδικὸν ἐν Μόσχᾳ ἐκδιδόμενον ὑπὸ τὸν τίτλον *Ὁ γῦρος τοῦ κόσμου*, εἰς τὸ ὁποῖον ἰδιαιτέρας προσοχῆς ἀξιώνεται καὶ ἡ νεωτέρα ἑλληνικὴ φιλολογία. Ἐκ τῶν ἐπιφυλλίδων αὐτοῦ ἀπαρτίζονται ἰδιαίτεραι ἐκδόσεις διηγημάτων καὶ μυθιστορημάτων, τῶν ὁποίων ἡ τυπογραφικὴ φιλοκαλία ἔχει τι τὸ ἔκτακτον. Ὁ Λευκῆς Λάρας τοῦ κ. Δ. Βικέλα μεταφρασθεὶς ἀρτίως ῥωσσιστὶ εἰς κομψότατον μικρὸν τομίδιον εἶνε ὅ,τι ἐξαίρετον ἠμπορεῖ νὰ παραγάγῃ σήμερον παρισινὴ ἐφευρετικότης. Αἱ μικρογραφικαὶ αὐτοῦ εἰκόνες εἶνε χαριέσταται καὶ καλλιτεχνικώταται. Ὅμοια εἶνε καὶ δύο ἄλλα τομίδια, ἐκδόσεις τοῦ παρόντος ἔτους ὡσαύτως, ὧν τὸ μὲν εἶνε μετάφρασις τοῦ *Ναύτου* τοῦ Γάλλου ἀκαδημαϊκοῦ Πέτρου Λοτί, τὸ δὲ εἶνε ἱστορικὸν μᾶλλον διήγημα ἐκ τῶν ἀπομνημονευμάτων Πολωνοῦ κόμητος πρὸ ἑκατονταετίας ζήσαντος ἐν τῷ τόπῳ τῆς καταδίκης αὐτοῦ, ἐν Καμτσιάτκᾳ τῆς Σιβηρίας. Ὡς καλλιτεχνικαὶ ἐκδόσεις διὰ τὸ χαριέστατον αὐτῶν σχῆμα καὶ τὴν ἀνυπέρβλητον φιλοκαλίαν θὰ ἠδύναντο νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς πρότυπον καὶ δι' Ἕλληνας ἐκδότας τῶν δημοτικωτέρων προϊόντων τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς λογοτεχνίας.

— Ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἐκδίδεται προσεχῶς ἀγγλικὴ μετάφρασις τῶν Εἰδυλλίων τοῦ Θεοκρίτου ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Μαρίου Μὶλς Μίλλερ. Τὰς εἰκόνας τῆς ἐκδόσεως ταύτης ἐφιλοπόνησεν ἡ μὶς Sturum, νεαρὰ ζωγράφος, εἰκοσιτριῶν ἐτῶν.

— Ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἤρξατο ἐκδιδομένη ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος κομψὴ καὶ ἀξιαναγνωστος ἑλληνικὴ ἐφημερὶς ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀτλαντίς». Δὲν εἶνε τὸ πρῶτον ἑλληνικὸν φύλλον, τὸ ὁποῖον ἐκδίδεται ἐν τῷ Νέῳ Κόσμῳ.

Ἐπιστημονικά

Τὸ ἐν Ῥώμῃ ἑδρεῦον διεθνὲς ἰατρικὸν συνέδριον, ἔλαβεν ἐπιστολὴν ὑπογεγραμμένην ὑπὸ ἑπτακοσίων ἰατρῶν τῶν Ἰνδιῶν, διὰ τῆς ὁποίας ζητοῦν: 1) νὰ καθιερωθῇ ἡ λατινικὴ γλῶσσα ὡς παγκόσμιος ἐπιστημονικὴ γλῶσσα· 2) νὰ ἐγκατασταθῇ ἐν Ῥώμῃ κεντρικὸν γραφεῖον ἐπιφορτισμένον τὴν μεταφρασιν εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ δημοσίευσιν περιλήψεως ὅλων τῶν ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων· 3) νὰ ἱδρυθῇ ἰατρικὴ ἐφημερὶς, συντασσομένη λατινιστί.

Καλλιτεχνικά

Κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν τῆς γαλλικῆς Σχολῆς εἰς ἀκρόασιν ἐκλεκτῆς ὀμηγύρεως, ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας, ἐψάλη ὁ ἐσχάτως ἐν Δελφοῖς ἀνακαλυφθεὶς ὕμνος πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα, κατὰ τὴν ἀρχαίαν μουσικήν, μεταγραφεῖσαν διὰ τῶν σημερινῶν φθογγοσήμων ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Θεοδώρου Ρεϊνάχ.

— Ὁ ἐξοχος κλειδοκυμβαλιστὴς Ἀλβέρτος Φρεῖδενταλ, προερχόμενος ἐξ Αἰγύπτου, ἦλθεν εἰς Ἀθήνας καὶ ἔδωκε δύο συναυλίας, μίαν εἰς τὸ Ὠδεῖον καὶ ἄλλην εἰς τὸν Ὅμιλον τῶν Φιλομούσων. Ὁ Φρεῖδενταλ ἐγεννήθη τῷ 1862 εἰς τὸ Βρομβεργ τῆς Πρωσσίας. Ἐκτὸς τῆς μουσικῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ἐνωρὶς διεκρίθη, ἐπεδόθη καὶ εἰς μελέτας φιλολογικάς. ὁμιλεῖ δὲ ὀκτὼ γλώσσας.

— Ἐν μέσῳ πολυπληθοῦς ἀκροατηρίου ἐγένετο τὸ παρελθὸν Σάββατον ἡ ἀγγελθεῖσα συναυλία τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν τοῦ Ὠδείου· καὶ ἐκ τῆς συναυλίας ταύτης ἐφάνησαν οἱ καρποὶ τῆς δραστηρίας καὶ φωτισμένης διευθύνσεως τοῦ κ. Γ. Νάζου, τοῦ ἀνακαινιστοῦ καὶ διευθυντοῦ τοῦ Ὠδείου.

Θεατρικά

Ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ Παρισινοῦ *Μελοδράματος* παρεσταθῇ ἐσχάτως ἡ *Θαΐς*, λυρικὸν δρᾶμα τρίπρακτον, συντεθὲν ὑπὸ τοῦ Λουδοβίκου Γκαλλέ, κατὰ τὸ ὁμώνυμον μυθιστόρημα τοῦ Ἀνατὸλ Φρὰνς, μελοποιηθὲν δὲ ὑπὸ τοῦ Μασσενέ. Ἡ μουσική του κρίνεται ἐν γένει μετρία, μονότονος, μὴ ἔχουσα ἴδιον χαρακτῆρα. Ὡς πρὸς τὸ κείμενον τοῦ μελοδράματος, ὁ Γκαλλὲ προσεπάθησε νὰ πρωτοτυπήσῃ γράψας «σχεδὸν εἰς στίχους» κατὰ τὴν ἰδίαν του ἔκφρασιν, διότι τὴν μετρικὴν αὐτὴν ἐλευθερίαν τὴν θεωρεῖ ἀναγκαίαν διὰ ποίημα, τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ μελοποιηθῇ.

— Ἡ καλλιτέχνις Εὐαγγελία Παρασκευοπούλου ἤρχισε σειρὰν παραστάσεων εἰς τὸ θέατρον τῶν *Ποικιλιῶν*. Μέχρι τοῦδε ἔδωκε τὴν *Φαιδώραν* τοῦ Σαρδοῦ καὶ τὴν *Σιμόνην* τοῦ Λεμαίτρ.